СОВЕТСКЭ НАУКА, ТЕХНИКЫН АЛДАРТА ШЭНЭ ИЛАЛТА— БУХЫ ДЭЛХЭЙ ДЭЭРЭ ЭБ НАЙРАМДАЛ БЭХИЖҮҮЛХЭ ТУГ МҮН!

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

36-хи жэлээ гарана

Бурят Үнэн

№ 218 (9050)
СЕНТЯБРИИН 16
СРЕДА
1959 он

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

Сэн 20 мүнгэн.

ЗАМБУУЛИН СООГУУР ДАБШАЖА, ҺАРАДА ХҮРЭХЭ СОВЕТСКЭ ХОЁРДОХИ РАКЕТЫЕ БҮТЭЭН ТАБИЛГАДА ХАБААДАҺАН ЭРДЭМТЭД, КОНСТРУКТОРНУУД, ИНЖЕНЕРНҮҮД, ТЕХНИГҮҮД, ХҮДЭЛМЭРИШЭД БОЛОН БУХЫ КОЛЛЕКТИВТЭ

Замбуулин соогуур дабшажа, Һарада хүрэхэ советскэ хоёрдохи ракетые байгуулгада, мүн дэгдээн табилгада хабаадаһан эрдэмтэд, конструкторнууд, инженернүүд, технигүүд болон хүдэлмэришэдые Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет халуунаар амаршална.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Таанар өөрынгөө зохёон байгуулхы шэн габьяата ажалаараа социализмын оролдолго болон техническэ туйлалтануудай хүсэ шадалые бүхы дэлхэйдэ үшөө дахин харуулбат. Замбуулин соогуур дабшаха советскэ хоёрдохи ракетын дэгдэжэ, сентябриин 14-дэ Һарада хүрэһэн ушар— замбуулинай дайдые хүн түрэлтэнэй эрхэ мэдэлдэ оруулха шэнэ шатые нээбэ. Газарһаа огторгойн ондоо одо мүшэндэ ниидэн ошолго түүхэдэ түрүүшынхеэ бэелүүлэгдэбэ.

Советскэ наука, техникын алдарта шэнэ илалта бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ, бүхы арадуудай хоорондо хани барисаанай харилсаануудые хүгжөөхэ агууехэ хэрэгтэ аша туһатай байха гэжэ бидэнэр этигэнэбди.

Сэсэн мэргэн ленинскэ партиин хүтэлбэри доро коммунизм байгуулгын шэнэ илалтануудта дабшажа ябаһан манай агууехэ социалистическэ Эхэ оронои өөһэдынгөө ажал хэрэгээр алдаршуулжа байһан советскэ эрдэмтэд, конструкторнууд, инженернүүд, технигүүд болон хүдэлмэришэдтэ алдар соло!

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет,
ССР Союзай Министрнүүдэй Совет.

США ошохо болоһонтойнь дашарамдуулан ерэһэн бэшэгүүд болон телеграммануудта Н. С. ХРУЩЕВОЙ ҮГЭҺЭН ХАРЮУ

Америкын Холбоото Штадуудта ошохо болоһонтоймни дашарамдуулан совет хүнүүдһээ, бусад оронуудай граждaнинуудһаа, тэрэ тоодо американецуудһаашье бэшэгүүд, телеграмманууд намда олоороо ерэһэн байна. Минии аяншалга СССР США хоёрой харилсаае һайжаруулгада туһалха байха гэһэн, Америкын Холбоото Штадуудай президент г-н Эйзенхауэртай һанамжануудаа хэлсэһэнэй ашаар хоёр орондын байдалые һайжаруулгада һайн эхи табигдаха байха гэһэн найдабари тэдэ бэшэгүүд, телеграмманууд дотор бии.

Хүн түрэлтэн мүнөө тон һайхан үедэ ажабайна. Энэнь наука болон техникын, экономико болон культурын хүгжэжэ байһан, үльгэрэй соо хэлэгдэдэг юумэнэй бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байһан саг болоно. США-да манай аяншалгатай тон ехэ хоёр событитай тохёолдоһон гэбэл: Һара руу шэглүүлэн Һарын дээрэһээ советскэ хүнүүдэй тоһон, замбуулин соогуур дабшадаг ракетэ түүхэ соо анха түрүүн ехэ газартаа амжалтатайгаар хүрөө, «Ленин» гэжэ атомна ледокол дэлхэй дээрэ анха түрүүн далайда тамаржа эхилээ.

Һарада хүрэтэр ниидэжэ ошоһон тухай һанаанһаа абтаһан гоё гоё домогууд, үльгэрнүүд, поэмэнүүд хүнүүд шэнээн олоороо бэшэгдээ гээшэ. Хүнүүд юртэмсэнүүдэй хоорондо аяншалха тухай олон зуун жэлэй бододог байгаа. Тиин мүнөө бидэнэр энэ гайхамшагта хүсэл бодото бэелүүлэгдэхэ сагта ойртожо байнабди. Хойто полюс хүрэтэр шууд сэхэ ошохо корабль байгуулха тушаа эрдэмтэд олон арбан жэлэй туршада оролдодог байһан юм. Тиин тиимэ корабль мүнөө ашаглалгада оруулагдаба.

Тиимэһээ советскэ эрдэмтэд, инженернүүд, технигүүд болон хүдэлмэришэдэй агууехэ баатаршалга бидэндэнь бидэнэр, советскэ хүнүүд,—бидэнэрһээ гадна арюун хүсэлтэ бүхы хүнүүд,—баярлан, омогорхонгүй яахабибди. Тэдэнэр газарһаа Һара хүрэтэр ракетын ошохо замые минута, секундаарнь тон нарийнаар тооложо гаргаһан, бэелүүлһэн байна. Дэлхэй дээрэ эгээ түрүүшын атомна ледокол байгуулһан советскэ эрдэмтэд, инженернүүд, технигүүд болон хүдэлмэришэдые бидэнэр амаршалангүй яахабибди. Тэрэ корабль олон зуун жэлэй хэбтэһэн мүльһые хамха сохёод, олон һара соо тамаржа шадаха байна.

Замбуулинии илаһан советскэ хүнүүдэй баатаршалгань шэнэ үеын эхилһые харуулба. Энэ үедэ физикэ, хими, математика, астрономи болон бусад наукануудай хуули ёһонуудые тон гүнзэгыгөөр мэдэхэ болоһондоо түшэглэһэн хүн хадаа манай газар дээрэһээ ондоо юртэмсэ тээшэ ошохо түгэс хүсэтэ, замбуулин соогуур дабшадаг корабль байгуулжа, тэрээнээ һанаһан газартаа сэхэ хүргэжэ шадаха тиимэ арга, хүсэ бии болгоо.

Ракетэ Һарада эльгээхэ тушаа хэды ехэ бэрхэшээлтэй, мэдэгдээ, таагдаагүй олон юумэнтэй холбоотой, асари ехэ асуудалые советскэ хүнүүд яахадаа дэлхэй дээрэ эгээ түрүүлэн шиидхэжэ шадабаб? Энэ илалта яахадаа туйлагдааб гэхэдэ, советскэ хүнүүд өөһэдынгөө гараар, өөһэдынгөө баатарлиг ажалаар, түүхэдэхи тон богони болзор соо социальна гайхамшагта ехэ асуудалые шиидхэжэ, социалистическэ общество байгуулаад, мүнөө коммунизм амжалтатайгаар байгуулна.

Советскэ ракетын Һарада ошоһон гайхамшагта ниидэлгэ, «Ленин» гэжэ атомна ледоколые ашаглалгада оруулһан ябадал юу гэршэлнэб гэхэдэ, манай арад зон партиин XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэриие хүтэлбэри болгон, коммунистическэ обществын материально-техническэ база амжалтатайгаар байгуулжа байна. Имагтал нюдөө зорюута аняад, бодото байдалые хараха дурагүйтэжэ байдаг хүнүүд лэ коммунизмын сурталаар зоригжоһон хүнэй хизааргүй ехэ арга боломжотой байһандань ажаг һэжэг түрэхэ байна.

Ракетын Һарада хүрэжэ ошоһон тухай мэдээсэл дуулахадаа советскэ хүнүүд урмашан баярлажа, сэдьхэлээ доһолгоо. Научна аппаратуратай контейнер болон Советскэ Союзай Гербын зурагтай бишыхан тугые дэлхэй дээрэ эгээ түрүүлэн Һарада эльгээжэ, манай ороной нэрэ хүндые бусадһаа урид мандуулһан эрдэмтэд, инженернүүд, технигүүд болон хүдэлмэришэдөөрөө советскэ хүнүүд омогорхоно. Тиин ракетые хэнһээшье түрүүлэн Һарада хүргэжэ шадагшын нэрэ хүндэ бидэнэртэ, Советскэ Союзда, батаар олгогдоо.

Замбуулиниие илаһан манайхинай илалта бүхы советскэ арадай баатаршалга гээшэ, энэ хадаа бүхы социализмын лагериин илалта гээшэ гэжэ бидэнэр мэдэнэбди. Энэ хадаа дэлхэйн эрдэм наукын хүгжэлтэдэ оруулагдаһан элитэ ехэ туһа нэмэри гээшэ, дэлхэй дээрэ ехэ удхашанартай туйлалта гээшэ.

Двигательнүүдэйнь атомай хүсөөр мүнөө хүдэлгэгдэжэ байһан «Ленин» гэжэ ледоколые уһанда табиһан ушар гүнзэгы ехэ удхашанартай. Атомай хүсөөр хүдэлдэг электростанциие дэлхэй дээрэ эгээ түрүүлэн ашаглалгада оруулһан советскэ хүнүүдэй атомна ледоколые түрүүлэн ашаглалгада оруулһаниинь гэнтын хэрэг бэшэ юм. Тиин бидэнэр атомай хүсые амгалан ажалда хэрэглэхээр советскэ хүнүүдэй эрид шиидэнги байһыень дахяад элеэр харуулбабди.

«Ленин» гэжэ манай атомна ледокол океануудай мүльһэ эбдэхэһээ гадна, «хүйтэн дайнай» мүльһэ эбдэхэ болоно. Тэрэ хадаа арадуудай ухаан бодол болон зүрхэ сэдьхэл тээшэ харгы зам гаргажа, гүрэнүүдэй яаралтайгаар зэбсэгжэхэ гэжэ үрдилдэхые болюулаад, атомай хүсые хүнэй аша туһада ашаглан, сэдьхэлыень, бэеыень дулаасуулхын тулада, хүнүүдэй хэрэглэдэг бүхы юумые байгуулхын тулада мүрысэдэг болохыень уряалха байна. Атомай хүсые амгалан ажалда хэрэглэхэ талаар бүхы арадуудтай хамта ажаллахаар бидэнэр бэлэн байдагбди. Бүхы гүрэнүүдэй зүгһөө энэ уряаемнай дэмжээ һаань, бидэнэр ехэл урмашаха бэлэйбди.

Ракетэ бүтээжэ, Һарада эльгээһэн Советскэ Союзай эрдэмтэд советскэ ракетээр Һарада хүргэгдэһэн бишыхан тугай копиие намда үгөө. Би энэ копиие Америкын Холбоото Штадуудай президент г-н Эйзенхауэрта баяртайгаар барюулхаб. Энэ тугхан зохёон байгуулха ажалда, манай оронуудай харилсаае һайжаруулхын түлөө, дэлхэй дээрэхи бүхы арадуудай эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ советскэ болон американска эрдэмтэд, инженернүүд болон хүдэлмэришэдэй оролдолгые, манай арадуудай оролдолгые нэгэдүүлэгты гэжэ уряалһан һүлдэ тэмдэг болог лэ.

Этигэл найдабариетнай харюулхын тулада бүхы шадалаараа оролдохоб гэжэ, США ошолготоймни дашарамдуулан намда хани һонной бэшэг, телеграммануудые эльгээһэн хүндэтэ Эсэгэ оронойхидоо, мүн бусад хүнүүдые өөрынгөө талаһаа найдуулнаб. США-гэй президентын арюун хүсэлтэй байһандань би һэжэглэнэгүйб. Холбоото Штадуудта айлшалхыемни урихадаа уласхоорондын арсалдаата асуудалнуудые шиидхэхын, манай оронуудай харилсаа һайжаруулхын тулада үгэеэ ойлгосохые президент мүн лэ эрмэлзэнэ ха.

Газар дэлхэйн бүхы хүнүүдэй амгаланаар ажабайха эрхэ нүхэсэл хангаха гээшэ бидэнэрэй туйлаха гол зорилго болоно.

Хүндэтэ нүхэд, хилын саанахи ханинар, һайниие хүсэһэндэтнай таанадта баясхалан хүргэнэб.

Н. ХРУЩЕВ.

1959 оной сентябриин 14.

Г-н В. Л. Анфузода СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой үгэһэн харюу

Замбуулинай дайдые хэрэглэхэ уласхоорондын харилсаа байгуулха, аюулгүйе сахиха асуудалнуудые эрхилхэ талаар США-гэй төлөөлэгшэдэй палатын подкомитетэй түрүүлэгшэ Виктор Л. Анфузо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевто бэшэг хандаа.

Удахаар хэгдэхэ хэлсээнүүдэй зүбшэн зүйлдэ энэ асуудал оруулхые уряалан, Советскэ гүрэниие толгойлогшодо г-н Виктор Л. Анфузо хандаа.

Г-н Виктор Л. Анфузода эльгээһэн харюу соогоо Н. С. Хрущев иигэжэ бэшэнэ:

Замбуулинай дайдые шэнжэлдэг оронуудай хоорондоо харилсаа холбоотой байха шухала тухай танай хэлэһэн һанамжые би бүрин зүбшөөнэб.

Замбуулинай дайдые амгалан ёһоор хэрэглэхэ талаар уласхоорондын харилсаа холбоо байгуулхые, зүгөөр замбуулинай дайдые үргэнөөр шэнжэлжэ байһан СССР болон бусад социалистическэ оронуудай тэгшэ эрхэтэйгээр түлөөлэгдэһэн байхаар тиимэ харилсаа холбоо байгуулхые бидэнэр ходо хүсэдэг байгаабди, хүсэнэшьебди.

(ТАСС).

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев Америкын Холбоото Штадуудта ошохоёо гараба

США-гэй президент Д. Эйзенхауэрай уряалаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев бүлэнэртээ, албанай хэрэгээр Вашингтон орохоёо сентябриин 15-да Москваһаа «ТУ-114» самолёдто һуужа гараба.

Н. С. Хрущевой США-да аяншалхадань суг ябалсахын тулада СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-эй Дээдэ болон тусхай дунда һуралсалай министр В. П. Елютин, Гадаадын оронуудтай соёл культурын холбоо барисаа байгуулха талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ Г. А. Жуков, Атомай хүсые хэрэглэхэ талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Главна управлениин начальник В. С. Емельянов, уран зохёолшо М. А. Шолохов, Украинын ССР-эй Днепропетровско совнархозой түрүүлэгшэ Н. А. Тихонов, СССР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствын коллегиин гэшүүн профессор А. М. Марков, тэрэшэлэн Л. Ф. Ильичев, П. А. Сатюков, А. И. Аджубей, Г. Т. Шуйский, В. С. Лебедев, О. А. Трояновский, А. С. Шевченко, А. А. Солдатов, В. Ф. Грубяков, А. Н. Туполев, М. А. Харламов, Ф. Ф. Молочков, Н. М. Луньков, А. Г. Ковалев, В. М. Виноградов гэгшэд ошолсоо.

США-да ошоод байхадаа Н. С. Хрущев президент Д. Эйзенхауэртай хөөрэлдэхэ юм. Н. С. Хрущев Вашингтон, Нью-Йорк, Лос-Анжелос, Сан-Франциско, Де-Мойн, Питтсбург городуудта хүрэхэ, США-гэй политическэ, олонинтын болон ажал хэрэг эрхилдэг хүнүүдэй түлөөлэгшэдтэй уулзаха, Америкын промышленна болон хүдөө ажахын зарим предприятинуудта, тэрэшэлэн научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудта хүрэхэ, Америкын арадай ажабайдалтай танилсаха байна.

Н. С. Хрущев ООН-эй генеральна секретарь Д. Хаммаршельдын уряалаар Нью-Йоркдо хүрэхэдөө ООН-эй Генеральна Ассамблейн 14-дэхи сесси дээрэ үгэ хэлэхэ байна.

СССР-эй Гүрэнүүдэй тугуудаар гоёон шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэ Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэд олоороо суглараа.

Нүхэд А. Б. Аристов, Н. И. Беляев, Л. И. Брежнев, Н. Г. Игнатов, А. И. Кириченко, Н. А. Мухитдинов, М. А. Суслов, Д. С. Коротченко, Я. Э. Калнберзин, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, В. П. Мжаванадзе, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшонор Ю. И. Палецкис, М. Рахматов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор А. Ф. Засядько, Д. Ф. Устинов, СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ П. П. Лобанов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь М. П. Георгадзе, СССР-эй Министрнүүд, РСФСР-эй Министрнүүд, КПСС-эй Центральна Комитедэй гэшүүд, КПСС-эй Центральна Комитедэй гэшүүндэ кандидадууд, СССР-эй Гүрэнэй комитедүүдэй түлөөлэгшэд, Советскэ Союзай маршалнууд, Москвагай болон Москвагай областиин партийна, советскэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд, КПСС-эй Центральна Комитедэй таһагуудые даагшанар, КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй болон РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, бусад тусхай тушаалта хүнүүд Н. С. Хрущевые мордохуулаа.

Аэродром дээрэ ерэһэн мордохуулагшадай дунда СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгын зургаануудые толгойлогшонор, США-һаа Москвада байдаг посольствын хүдэлмэрилэгшэд, США-гэй хэрэгүүдээр СССР-тэ байдаг саг зуурын этигэмжэтэ Э. Л. Фриирс түрүүтэйгээр, тэрэшэлэн советскэ болон гадаадын оронуудай олон корреспондентнүүд байлсаа.

Нүхэр Н. С. Хрущевые, тэрээнтэй суг ябалсаха хүнүүдые сугларагшад тон халуунаар мордохуулжа, замдаа һайн ябахыень тэдэндэ хүсөө.

(ТАСС).

Мүнөө үеын гайхамшагта ехэ ушар

СССР-эй Наукануудай академидэ пресс-конференци болобо

Мүнөө үеын гайхамшагта ехэ ушарта — замбуулин соогуур дабшажа, Һарада хүрэхэ советскэ хоёрдохи ракетын табигдаһан тушаа советскэ болон гадаадын оронуудай журналистнуудта зорюулагдан, сентябриин 14-дэ Москвада пресс-конференци болоо.

Пресс-конференциие нээхэдээ, СССР-эй Наукануудай академиин вице-президент академик А. В. Топчиев иигэжэ хэлээ:

— Замбуулин соогуур дабшадаг, советскэ ракетын Һарада амжалтатайгаар хүрэһэндэ зорюулагдан, үнгэргэгдэжэ байһан манай пресс-конференцидэ бидэнэй сугларһан үдэр хүн түрэлтэнэй хүгжэлтын түүхэдэ гайхамшагта үе боложо орохо байна. Газар дээрэ байгуулагдаһан аппарадай ондоо одо мүшэндэ хүрэжэ ошолго хүн түрэлтэнэй түүхэдэ анха түрүүнээ бэелүүлэгдэбэ. Замбуулинай захагүй дайдада түрүүшын хүүргые, хоёр түбиин хоорондохи түрүүшын хүүргые советскэ хүнүүдэй табиһанда би баһал ехээр баясанаб гэжэ эрдэмтэ хэлээ.

Манай арадай һайн сэдьхэлээрээ эльгээхэ түлөөлэгшэ Никита Сергеевич Хрущев һаяын үдэрнүүдтэ США-гэй президент Эйзенхауэртай уулзахань. СССР США хоёрой правительствонуудые толгойлогшонорой айлшалалсалга уласхоорондын научна холбоо барисаа саашадань үргэдхэн бэхижүүлхэдэ таарамжатай эрхэ байдал бии болгохо гэжэ бидэнэр лаб этигэнэбди. Замбуулин дэлхэйе шэнжэлхэ уласхоорондын жэл үнгэргэхэ программын ёһоор байгуулагдаһан харилсаа холбоон һайн жэшээ харуулна.

Һара хүрэтэр ракетэ табилга тон наринаар, бата найдамтайгаар хүдэлдэг автоматикын ашаар туйлагдаһан байна гэжэ академик Л. И. Седов үгэ хэлэхэдээ онсолон тэмдэглээ. Радио мэдээнүүд ямар сагта, Һара дээрэ хаанань контейнерэй унахые наринаар тодорхойлхо арга олгоһон байна. Багсаамжын мэдээнэй ёһоор, Тунгалаг далай шадар ракетэ унаһан байна. Хүн түрэлтэнэй соёл болбосоролой саашадаа хүгжэхэ тудам замбуулинай захагүй дайда соогуур ниидэлгэ дэлгэрхэ байһаниинь сохомтой гэжэ эрдэмтэ мэдүүлээ.

Замбуулинай дайдые шэнжэлхэ хэрэгтэ советскэ хоёрдохи ракетын ехэ удхашанар тухай СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент С. Н. Вернов хэлээ.

СССР-эй Наукануудай академиин астрономическа соведэй түрүүлэгшын орлогшо профессор Б. В. Кукаркин замбуулин соогуур дабшадаг ракетын хойноһоо оптическа приборнуудаар хэгдэһэн ажаглалтанууд тухай тогтожо хэлэһэн байна.

Физико-математическа наукануудай доктор Ю. Д. Калинин, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент Е. К. Федоров гэгшэд мүн лэ үгэ хэлээ. Замбуулин соогуур дабшадаг советскэ хоёрдохи ракетын ниидэлгын үедэ абтаһан мэдээнүүдээ советскэ эрдэмтэд бүхы ороной эрдэмтэдтэ дамжуулан үгэхөөр бэлэн байна гэжэ Ф. Е. Федоров мэдүүлээ.

(ТАСС).

Хүсэн түгэс илалта

Дэлхэй дээрэ жаргалта ажабайдал—коммунизм байгуулжа байһан саг үедэ ажаһууһандаа золтой байнабди. Энэ үедэ хүн түрэлтэнэй һаруул һайхан һанал бодол бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байна.

Замбуулин соогуур хиидэн дабшаха хоёрдохи ракетын Һарада табигдаһан тухай мэдээсэлые дуулахадаа, оронойнгоо бүхы ажалшадтал адли бидэнэр туйлай ехээр баясаабди. Мантай хамта дэлхэйн бүхы түрүү хүн түрэлтэн мүн лэ баясаха ёһоороо баясана.

Манай ороной наука, техникын хүсэн түгэс илалтые үшөө дахин гэршэлэн харуулһан тон һонирхолтой мэдээсэлые дуулаад байхадаа үшөө һайнаар ажаллаха дуран хүрэнэ.

Энэ жэлэй туршада даажа абаһан 130 гектар сабшалангай талмайһаа дунда зэргээр га бүриин 30 центнер үбһэ хуряажа абааб. Тэрэ тоодо 30 гектар талмайн га бүриһөө 60 центнер үбһэн хуряагдаа.

Эхэ оронойнгоо арадай ажахын саашадаа улам түргөөр хүгжэхэдэнь хубитаяа оруулха зорилгоор улам һайнаар ажаллахабди.

Ж. Базаров,
Заиграйн аймагай «Улаан «Эрхирэг» колхозой гэшүүн.

Советскэ правительствын мэдүүлгэ

Советскэ правительство мэдүүлгэ хээ. Лаос тушаа подкомитет байгуулха тухай асуудалые Аюулгүйн Соведтэ зүбшэн хэлсэлгэ, баруун гүрэнүүдэй резолюциин проектын түлөө Соведэй арбан гэшүүнэй дуугаа үгэһэн ушар ООН-эй Уставые, Аюулгүйн Соведэй хүдэлмэрилхэ гуримые элитээр эбдэһэн ябадал болоно гэжэ мэдүүлгэ соогоо тэмдэглэһэн байна.

Тус асуудал Аюулгүйн Соведэй зүбшэн хэлсэлгэдэ хуули бусаар табигдаһан байна гэжэ СССР-эй правительство мэдүүлнэ.

Асуудалые зүбшэн хэлсэлгын үедэ ООН-эй Уставай бүдүүлигээр эбдэгдэһэн дээрэһээ, дурсагдаһан резолюциин проект Аюулгүйн Соведээр баталан абтаа гэжэ тооложо болохогүй гээд мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэнэ.

Баруун гүрэнүүдэй ябуулганууд Лаосто ажаглалта, хиналта хэхэ уласхоорондын комисси тухай хэлсээе эбдэһэн ябадал болоно. Эдэ ябуулгануудынь Лаос тухай Женевскэ хэлсээе, тэрэшэлэн бүхы Индо-Хитад тухай Женевскэ хэлсээнүүдые ехээр һуларуулна гэжэ Советскэ правительствын мэдүүлгэнүүд соо хэлэгдэнэ.

Энээн тухай бүхы харюусалгые дурсагдаһан резолюци үүдхэһэн США-гэй, Англиин, Франциин правительствонууд хүсэдөөр даажа абаха ёһотой. Энэ резолюцинь Индо-Хитадтахи эб найрамдал болон аюулгүй байдалда ехэ муу хойшолонтой байжа болохо гэжэ Советскэ правительство тэмдэглэнэ.

Аюулгүйн Соведэй заседани дээрэ баруун гүрэнүүдэй хэһэн ябуулга юун тухай гэршэлнэб гэхэдэ, уласхоорондын шахардуу шанга байдалай һуларха шэнжэ тэмдэгүүдэй үзэгдэжэ байһан үедэ, СССР-эй болон США-гэй правительствонуудай толгойлогшонорой айлшалалсахаяа байһанһаа уламжалан «хүйтэн дайн» болюулагдаха бэзэ гэжэ хүн түрэлтэнэй найдажа байһан үедэ уласхоорондын оршон байдалые шахардуу шанга болгохые баруун оронуудтахи зарим хүнүүд һэдэдэг байна гэжэ мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэнэ.

Лаосой хоб хошые Аюулгүйн Соведэй заседаниин зүбшэн хэлсэлгэдэ хорото зорилгоор табиһан ушар юун тухай гэршэлнэб гэхэдэ, США СССР хоёрой хоорондохи харилсаанай һайжарха тээшээ боложо байһанда баруун оронуудай зарим нүлөө ехэтэй политическэ ажал-ябуулагшад ехэ дурагүйгөөр хандана гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Лаостохи асуудалые гуримшуулхын, тэрэ райондохи байдал заһаруулхын тулада, Лаосто тохёолдоһон байдал хаража үзэхын тулада 1954 оной Женевскэ зүблөөндэ хабаадаһан оронуудай зүблөө зарлахые Советскэ правительство дурадхана.

Советскэ правительствын һанамжын ёһоор, Лаосто ажаглалта, хиналта хэхэ уласхоорондын комисси өөрынгөө хэһэн хүдэлмэриин үрэ дүн болон Лаостохи оршон байдал гуримшуулан һайжаруулха хэмжээнүүд тухай һанамжа дурадхалнуудаа дурсагдаһан зүблөөндэ элидхэжэ үгэхэ ёһотой.

Лаос шадар тохёолдоһон шахардуу байдал Индо-Хитадтахи эб найрамдалай, аюулгүй байдалай үндэһэ һуури бологшо Женевскэ хэлсээнүүдэй ёһоор гуримшуулагдажа шадагдаха, гуримшуулагдаха ёһотойшье гэжэ этигэжэ байһанаа Советскэ правительство элирхэйлнэ.

Иволгын аймаг гүрэндэ таряа худалдаха уялгаяа үлүүлэн дүүргэбэ

Аймагай колхозууд, совхоз КПСС-эй ЦК-гэй болохоёо байгаа Пленумые эрхим амжалтаар угтахые хүсэжэ, республика дотороо эгээн түрүүлэн гүрэндэ таряа худалдаха социалистическэ уялгаяа байгша оной сентябриин 14-дэ сүм дүүргээ. Гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктда 24 мянган центнер таряа худалдаха гэһэн уялга абаһан байбал, һүүлэй мэдээгээр 24622 центнер һайн шанартай орооһо тушааба.

Бүгэдөөрөө хабаадана

БАРГАЖАН. Тарилгаяа һайн шанартайгаар хэжэ, ургасынгаа хойноһоо харууһалһанай ашаар «Гигант» колхозойхид урда жэлэйхиһээ хоёр дахин үлүү ургаса хуряажа байна.

Колхозой правлени партком шударгыгаар хүдэлхэ 3 үдэр соносхоо. Энээниень колхознигууд һайшаан дэмжэжэ, түрүүшын үдэр 30 гектар хартаабха хуряаба.

Р. Очиров.

Партийна ажабайдал

ҺУРАЛСАЛАЙ ЖЭЛ ОЙРТОО

Аймагай колхозуудаар, промышленна предприятинуудаар, эмхи зургаануудаар, мүн хониной совхоздо коммунистнуудай, комсомолшуудай, тэрэшэлэн партийнабшэ эдэбхитэдэй һуралсаха политическэ һургуулинууд, кружогууд болон семинарнууд эмхидхэгдэжэ байна. Һаяын үдэрнүүдтэ энэ шухала хүдэлмэри дүүргэгдэхэнь.

Партийна гэгээрэлэй һуралсалай шэнэ жэлдэ аймаг соомнай олохон кружогууд, политһургуулинууд, семинарнууд хүдэлмэрилхэнь. Эдэнине хүтэлбэрилхэ пропагандистнууд томилогдонхой. Тэдэнэй олонхинь дээдэ һургуулитай, заримаинииь дээдэ һургуулинуудта заочноор һуралсажа ябаһан, пропагандистска хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй хүнүүд юм.

Аймагай партийна эхин организацинууд энэ жэлдэ КПСС-эй түүхэ шудалха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулжа байна. Тиимэ дээрэһээ колхоз бүхэндэ, мүн предприятинуудта КПСС-эй түүхэ шудалха олон кружогууд байгуулагдаа. Энэ кружогто охэнхидэ дээдэ, дунда һургуулитай хүнүүд һуралсаха юм. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо иимэ хоёр кружок эмхидхэгдэбэ. Тэдэнэй нэгэндэнь колхозой коммунистнууд, нүгөөдэнь тэдэнэй һургуулиин багшанар һуралсаха байна.

Партиин XX съездын шиидхэбэринүүд соо коммунистнууд, иланхаяа хүтэлбэрилхы кадрнуудай экономическа һуралсалые һайжаруулха гэжэ заагдаһан байгаа. Партиин энэ заабарине дүүргэжэ зорилгоор аймагаймнай партийна эхин организацинууд үйлэдбэриин экономико шудалха кружогуудые, семинарнуудые хаа хаанагүй бии болгоо. Манай аймагта зургаан колхоз бии юм. Мүнөө жэлдэ колхоз бүхэндэ хүдөө ажахын экономико шудалха кружогууд хүдэлмэрилхэ. Эдэ кружогуудта пропагандистнуудынь бултадаа шахуу хүдөө ажахын мэргэжэлтэд—агрономууд, зоотехнигүүд юм. Промышленна предприятинуудта хүдэлмэрилдэг коммунистнууд үйлэдбэриин экономико шудалха ёһотой. Түмэр замай Галуута-Нуурай станци дээрэ хоёр жэлэй экономическа һургуули нээгдэхээр харaалагдана.

Гусиноозерск городто барилгын техникэ шудалха кружок эмхидхэгдэе. Аймагай центртэ хүдөө ажахын экономико шудалха хоёр жэлэй һургуули хүдэлхэнь. Эндэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр, партийна эхин организацинуудай секретарьнууд, главна агрономууд, зоотехнигүүд, главна бухгалтернууд һуралсаха болоно. Гадна партиин айкомой болон аймгүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд экономическа эрдэмээ дээшэлүүлхэ байна. Энэ һургуулида 60 гаран хүн һуралсахань.

Гусиноозерск городто марксизм-ленинизмын үдэшын университедэй таһаг хоёрдохи жэлээ хүдэлхэнь. Эндэ аяар 80-аад коммунист һуралсажа байна.

Үнгэрэгшэ һуралсалай жэлдэ энэ университет хангалтагүйгөөр хүдэлжэ гараа һэн. Олон һурагшад хэшээлээ орхидог байгаа. Мүнөө жэлдэ Галуута-Нуурай рудоуправлениин партийна организаци, партийна комитет университедэй хүдэлмэрине һайжаруулха тушаа хэмжээ абажа байна.

Энээнһээ урда тээ ниитэ эрдэмээ дээшэлүүлхэ кружогууд эмхидхэгдэдэггүй байһан юм. Иимэ кружогуудые мүнөө жэлдэ эмхидхэхэ гэһэн заабари партиин ЦК-гэһэн байна. Энэ заабарине дүүргэжэ, олохон партийна организацинууд ниитэ һуралсалаа дээшэлүүлхэ кружогуудые түрүүшынхиеэ эмхидхээ. Тэндэнь эхин һургуули дүүргэһэн коммунистнууд һуралсаха юм. Эдэ кружогуудта хоёр жэл соо һураад гараһадаа тэдэнэр эхин һургуулитай хүнүүд болохо ёһотой. Тиимэ дээрэһээ иимэ кружогуудай хүтэлбэрилэгшэдөөр заатагүй багшанарые табиха хэрэгтэй. Манай аймагта эрдэм һургуули багатай коммунистнууд олон. Эдэнэрэй олонхинь политһургуулинуудта һуралсаха байна.

Политһургуулинууд, кружогууд болон семинарнуудай хэшээлнүүдые удха түгэлдэрөөр үнгэргэхын тула, нэн түрүүн, пропагандистнуудай мэргэжэл дээшэлүүлхэ, тэдэндэ методикын болон теорини талаар туһаламжа үзүүлжэ байха хэрэгтэй. Энэ хүдэлмэрине партиин айкомой болон томо томо предприятинуудай политическэ гэгээрэлэй кабинедүүд ябуулха ёһотой. Манай аймагта гурбан иимэ кабинет бии. Нэгэниинь партиин айкомой, нүгөө хоёрынь Галуута-Нуурай станци дээрэ, Гусиноозерск городто хүдэлмэрилдэг. Мүнөө эдэ кабинедүүдтэ партиин түүхэ, мүн бусад шухала асуудалнуудаар абтаһан парти, правительствын тогтоолнууд, материалнууд суглуулагдажа байна.

Партиин айкомой политическэ гэгээрэлэй кабинет пропагандистнуудта туһаламжа болгон экономическа асуудалаар материалнуудые суглуулна. Жэшээнь, долоон жэлэй түсэбэй ёһоор, аймагай колхознуудай хэды шэнээн һү һааха, мяха абаха, ноохо хайшалха, үндэгэ абаха ёһотой байһание харуулһан тусгаар диаграмма бэлдэгдэнэ.

Пропагандистнуудта теориин, методикын талаар туһаламжа үзүүлхэ зорилгоор һуралсалай жэл соо 4—5 дахин семинар үнгэргэхөөр харалагдана. Эдэ семинарнууд дээрэ мүн һайн пропагандистнуудай дүй дүршэл тухай хэлсэгдэхэ. Тэдэнэй дүй дүршэлые дэлгэрүүлхын тула тусгаар бюллетень гаргажа байха болонобди.

Коммунистнуудта, пропагандистнуудта туһаламжа болгон партиин айкомой политическэ гэгээрэлэй кабинет тусгаар хабтаһануудые эмхидхэжэ, теоретическэ асуудалнуудаар гү, али кружогуудта болон политһургуулинуудта хэшээл хайшан гэжэ үнгэргэхэ тухай бэшэгдэһэн шэнэ шэнэ статьянуудые суглуулжа байна. Аймагай партийна эдэбхитэд хүдөөгөөр ябахадаа политһургуулинуудай, кружогуудай болон семинарнуудай хэшээлдэ байлсажа, коммунистнуудай һуралсал эмхидхэхэ хэрэгтэ туһалалсаха.

Бэеэ даагаад эрдэмээ дээшэлүүлхэ коммунистнууд манай эндэ олон бии. Тэдэнэртэ тусгаар түсэбэй ёһоор политическэ гэгээрэлэй кабинедүүдтэ лекцинүүд уншагдажа байха юм.

Партийна гэгээрэлэй һуралсалые эмхитэйгээр захалха арга боломжо манайда хүсэд бии.

Б. Ширеторов,
партиин Сэлэнгын айкомой пропаганда, агитациин таһагые даагшын орлогшо.

Зураг дээрэ: Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь нүхэр Санжиев партийна гэгээрэлэй ямар һургуулида һуралсаха дуратай байһан тухай коммунист Д. Д. Эрдынеевтэй хөөрэлдэжэ байна.
А. Егоровой фото.

В. Гагановагай үүсхэл дэмжэгшэд

Һайн һайхан хүсэл

Амар ябахаяа һаналтагүй, хүшэр хүндэһөө сухарилтагүй, гээгдэжэ ябагшадые урагшань татаха, түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргаха гэһэн хүсэл эрмэлзэлгэһээ һайн һайхан юумэ юун байхаб? Эгээл тиимэһээ суута Социалистическэ Ажалай Герой Валентина Гагановагай үүсхэл орон доторнай айхабтараар һайшаан угтагдаһан байна бшуу. Нүхэр Гагановагай үүсхэлээр манай Курумканай аймагта хүдөөгэй гээгдэнги колхоз, бригада, фермэнүүдтэ ошожо ажаллахаяа хүсэһэн хүнүүд хойно хойноһоо гуйлтануудые барижа захалаа.

«Долоон жэлэй түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө ёһотойгоор тэмсэхэ газарнай фермэ, отара, бригаданууд гээшэ,—гэжэ ВЛКСМ-эй айкомой нэгэдэхи секретарь Нагмит Намжиловай гуйлта соо хэлэгдэнэ.—Эгээл тиимэһээ намайе аймагай нэгэ эгээн гээгдэнги колхоздо ошожо ажаллахыем эльгээгыт гэжэ КПСС-эй айкомдо ханданаб».

Разгон гэжэ нютагай хүдөөгэй клубые даагша Доржо Гулгенов гуйлта бариха зуураа, иигэжэ тобшохоноор мэдүүлһэн байха юм:

— Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо малшад дутамаг. Намайе нэгэ адагай адаг гэжэ тоологдодог отарадань эльгээгыт.

КПСС-эй айкомой инструктор Эрдэни Сергеевич Шагаев, аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын инспекциин главна агроном Даба Хаданович Шагжиев, милициин таһагай хүдэлмэрилэгшэ Чимит-Цырен Нимаевич Очиров болон бусад олон нүхэд гуйлтануудые оруулаа. Хүдөө гаража, ажал хүдэлмэреэ харуулжал, түрэл Коммунистическэ партиингаа Центральна Комитедэй ээлжээтэ Пленумые угтаха хүсэл зорилготой байһанаа тэдэнэр гуйлта доторoo мэдүүлнэ.

Манай совет хүнүүдэй амгалан һайхан, арюун сэбэр һанаа бодолтой, урагшаа эрмэлзэлгэтэй байһание, юушье бүтээжэ, ямаршье бэрхэшээлнүүдые дабажа шадаха, иимэ хүнүүдэй ажаллажа байһан сагта долоон жэлэй асари ехэ түсэбэй амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ байһание эдэ бүгэдэ үүсхэл гэршэлэн харуулна.

О. Бодонов,
«Курумканский колхозник» газетын редактор.

Хубиингаа ажахыда һамаарагшад тухай

Зэдын аймагай зарим колхозуудта хүдөө ажахын артелиин Устав бүдүүлигээр эбдэһэн баримтанууд бии. «Октябрь» колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Г. И. Попов, парторганизациинь секретарь нүхэр Г. К. Хайдуков) 79 үрхэтэ айл ажаһуудаг. Тэдэнэй өөһэдынгөө мэдэлдэ баридаг эбэртэ бодо малынь артелиин Уставай нормоһоо 240 толгойгоор, хони, ямаан 380 толгойгоор үлүү гаранхай. Жэшээлхэдэ, колхозой зүгышэн П. П. Бурлаков 11 толгой эбэртэ бодо мал, тэрэ тоодо 3 үнеэ, 39 хони, 8 гахай, зүгын 10 бүлэ өөрынгөө ажахыда барижа байна. Энэ малаа тэжээхын тула тэрээндэ жэл бүри 220—240 центнер үбһэн хэрэгтэй болоно ха юм. Харин бууса шадарай 0,60 гектар газарһаа эды шэнээн үбһэ сабшаха, иимэ олон толгой мал тэжээжэ шадаха аал?

Эндэ газар эдлэхэ гүрим мүн лэ эбдэгдэнэ. Колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Попов артелиингээ гэшүүдэй хамтын суглаанай, үнгэрхэдөө правлениингшье шиидхэбэригүйгөөр, өөрын дура зоргоор колхозой газарые ондоо организацида, хүнүүдтэ хубаажа үгэнэ. Зэдэ станциин, Зэдын нефтебазын хүдэлмэрилэгшэд колхознигуудай зүбшөөлгүйгөөр колхозой газар дээрэ хартаабха, овощь тариһан байна.

Зарим колхозуудай гэшүүдэйнь хубиин мал ниитын малтай сугтаа фермэ, отарада тэжээгдэнэ. «Октябрь» колхозой хонишон Поповой даадаг отарада колхознигуудай мэдэлэй 90 толгой хонин, «Коммунизм» колхозой Доржи-Ханда Цыбиковэй даадаг отарада—95 толгой хонин ниитын хонидтой сугтаа харууһалагдана.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд 435 толгой бодо үхэр, 918 хонин өөһэдынгөө мэдэлдэ Уставаар хараалагдаһанһаа үлүү гаратар барина. Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь нүхэр Плюснин өөрынгөө мэдэлдэ 7 толгой эбэртэ бодо мал, 16 хони, хоёр гахай тэжээнэ.

Колхозно ажабайдалай үндэһэн хуули наринаар сахигдаха ёһотой.

Г. Ильин.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

ПАРТИЙНА ХҮДЭЛМЭРИ ТУХАИ ҺАЙНАА[…] ХУРСААР БЭШЭХЭ ХЭРЭГТЭЙ

Закаменай аймаг республика дотороо томо промышленностьтай, хүгжэнги мал ажалтай аймаг гэжэ тоологдодог. Шухаг, унэтэ металлнуудые ороной металлургическа заводуудта эльгээдэг Зэдын вольфрам-молибденэй комбинат, адууһа малаар олон колхозууд эндэ бии.

КПСС-эй түүхэтэ XXI съездын баталан абаһан түүхэтэ долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай мүрысөөндэ закаменайхид эдэбхитэйгээр оролсоод, түрүүшынгээ амжалта туйлажа байна.

Жэшээлхэдэ, «Закаменская правда» (КПСС-эй айкомой, аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй орган) газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, молибденэй руда абадаг Зэдын комбинадай цехүүдэй хүдэлмэришэд гансахан автуст һарада түсэбһөө гадуур 1100 мянган түхэригэй продукци гаргажа, жэлэй эхинһээ хойшо тохёолдоһон гээгдэлээ һарын туршада усадхаа. Тэрэшэлэн ажахынь гол һалбари болохо мал ажал хүгжөөлгын талаар аймагай колхозуудшье зарим тэды амжалта туйлажа эхилээ.

Аймагайнгаа ажахын гол һалбаринуудые, соёл культурые хүгжөөхэ хэрэгтэ туйлаһан түрүүшын амжалтань партийна организацинуудай үдэр бүри ябуулдаг эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэриин ашаар, ажалшадай габьяата ажалай ашаар туйлагдаа гэжэ нэн түрүүндэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Гэхэтэй хамта «Закаменская правда» газетэ аймагай партийна организацинуудай ябуулжа байһан хүдэлмэрие хэр зэргээр харуулнаб гэһэн асуудал гарана. Энэ асуудал мүнөө үедэ илангаяа шухала удхашанартай. Юундэб гэхэдэ, КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула, үйлэдбэри дээрэ техническэ дэбжэлтэ туйлахын тула партийна организацинууд эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха уялгатай ха юм. Тэрэшэлэн КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленум зарлажа, хүдөө ажахын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэеэ байһан ушар бүхы партийна организацинуудай эдэбхи үүсхэлые бүри ехэ болгоод байһан үетэй.

Дээрэ дурсагдаһан асуудалда харюусахын тула тус газетын хуудаһануудые июнь һараһаа хойшо иража үзөөбди. Партийна ажабайдалай асуудалнуудта, партийна организацинуудай хүдэлмэридэ зорюулагдаһан яһала олон түрүү бэшэг, статьянууд толилогдоо гэжэ юрэнхы дээрэнь тэмдэглэмээр.

Газетэдэ хэблэгдэһэн статьянуудай дундаһаа «Ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайжаруулха» гэһэн (августын 15-най номерто толилогдоһон) нүхэр Б. Очировай статьяе тусхайлан тэмдэглэхээр. Статьягай автор «Коммунизмын зам» колхозой партийна комитедэй хүдэлмэрие тодорхойгоор харуулаа.

«Коммунизмын зам» колхоздо энэ оной эхеэр партийна комитет байгуулагдажа, колхозой 4 комплексно бригадада партийна эхин организацинууд эмхидхэгдээ һэн...» гэжэ статьягай автор бэшэнэ. Нүхэр Очиров колхозой партийна комитедэй, бригада[…]тахи партийна эхин орга[…]цинуудай эмхидхэлэй, полит[…]кэ хүдэлмэриин һайн талые хар[…]жа бэшэхэ зуураа, тэдэнэй а[…] дахи дутуу дундануудые зүб[…] тэмдэглэнэ.

Теэд партийна ажабайда[…] асуудалаар бэшэгдэһэн энээ[…] һонирхолтой, бусадта һургаал бо[…]моор ондоо статьянууд «Закам[…]ская правда» газетын хуудаһану[…]та үгы гэхэдэ алдуу болохогүй.

Энэ газетэ «Партийна ажаб[…]дал» гэһэн гаршаг доро ехэнхи[…] партийна суглаануудһаа, КПСС[…] айкомой бюрогой заседаниину[…] тоосоонуудые толилоод лэ дүүр[…]

Гэхэтэй хамта партийна эм[…]хэлэй, политическэ хүдэлмэр[…] асуудалнуудаар парторгани[…]циин секретарьнарай бэш[…] статья хомор байна. «Колхоз[…]жээл бэлэдхэлгэдэ бэлдэнэ» г[…] «Коммунизмын зам» колхо[…] парткомой секретарь Ф. Дуд[…]вай (газетын июниин 27-ной ном[…]то), Сталинай нэрэмжэтэ колхо[…] партийна организациин секрет[…] М. Гончиковой «Самсаалай һа[…]шад тэжээл бэлдэнэ» гэһэн ([…]лиин 28-най номерто) гаршаг[…] статьянууд соо партийна орган[…]цинуудай, коммунистнуудай а[…] хүдэлмэри тухай нэгэшье үгэ[…]лэгдэнэгүй.

Аймагай промышленна предпр[…]тинуудай партийна организаци[…] КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пл[…]мэй шиидхэбэринүүдые бэелүүл[…] тула ехэхэн хүдэлмэри хэжэ ба[…] Теэд тэрээн тухайдань аймагай […]зетын хуудаһануудһаа мэдэ[…] аргагүй.

Мүнөө үедэ оронойнмнай х[…] ажахын хүдэлмэрилэгшэд КПС[…]эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые а[…]лай эрхим амжалтаар угтахын […]лөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байн[…] Энээнииe хүдөөгэй партийна ор[…]низацинууд толгойлно. Гэб[…] Закаменай аймагай колхозууд[…] партийна организацинуудай х[…] байһан ажал тухай аймагайнь […]зетэ мүртэйгөөр бэшэнэгүй.

Эдэ бүгэдэһөө харахада, […] газетэ өөрынгөө хүдэлмэридэ па[…]тийна эдэбхитэдые (нэн түрүү[…] партийна организацинуудай с[…]ретарьнарые, группарторгнууд[…] хабаадуулха оролдолго гарган[…] гэһэн тобшолол хэхээр бол[…] Энээн дээрэһээл боложо, агит[…]лективүүдэй, агитаторнуудай хү[…]мэри тухай, коммунистнуудай т[…]үүргээ дүүргэжэ байһан ту[…] техническэ дэбжэлтын түлөө п[…]тийна организацинуудай тэмсэл[…]хай нэгэшье статья газетын […]даһанда гаранагүй бэшэ аал?

Долоон жэлэй түсэбые бол[…]һоонь урид дүүргэхын түлөө […]сэлдэ ажалшадые жагсаахын т[…] партиин ЦК-гэй ээлжээтэ Пл[…]мые угтуулан Закаменай парти[…] организацинууд ехэхэн хүдэлм[…] ябуулжа байна. Энэ хүдэлмэр[…] үргэнөөр харуулха, аймагай п[…]мышленна предприяти, колхо[…]дай үмэнэ байһан зорилгонууд[…] бэелүүлхэ хэрэгтэ ажалша[…] элсүүлхэ гээшэ аймагай газе[…] шухала зорилго болоно.

ЭМХИТЭЙ БАЙХАДА АЖАЛШЬЕ УРАГШАТАЙ

☆

Нэгэ колхозой парткомой хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө

☆ ☆

Ямар нэгэн шухала хүдэлмэри хэжэ захалхаһаа урид Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой партком тэрээндэ эртээнһээ һаналаа табижа, хамаг талаһаань бодожо үзэдэг, эмхилдэг, ажалаа һайса түсэблэдэг, хубаарилдаг заншалтай. «Саг тулгажархёод, дээрээ ортожо, эмхи гуримаа алдажа байхаһаал муу юумэн үгы» гэжэ энэ колхозой парткомой секретарь нүхэр Санжиев хэлэдэг.

Мүнөө жэл эндэхи колхознигуудай ниитынгээ малда үбһэ тэжээл түлэг бэлэдхэжэ, сүлөө забдагүй ажаллажа байтар үргэн ехэ полинууд дээрэнь тарян эдеэшэжэ, хадуулхаар боложо захалшоо һэн. Поли бүхэндэ таряанай үсхэнөөр, үндэрөөршье ургаһан гээшэнь аргагүй. Колосоо даажа ядаад, зарим газартаа унашанхай. Хура бороотой мүнөө жэл иимээр ургаһан таряае саг сооньхуряажа, сэбэрлэжэ абаха гээшэ бэлэн бэшэ, ниилээд хүсэлэл оролдолго гаргаха хэрэг байгаа.

Энэ жэлэй ургаса хуряалгын бэрхэшээлтэй байһыень тухайлжа, таряа хадажа захалхаһаа холо урид парткомой заседани татагдажа, ургаса хуряалгада хабаатай хамаг асуудал али бүхы талаһаа һайнаар зүбшэн хэлсэгдэһэн, тодорхой хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаһан байна. Мүнөө жэлэй ургаса хуряалгын үедэ парткомой гэшүүн бүхэн доро дороо нэжээд бригада даажа абаа. Һүүлээрнь бригадануудтахи партийна эхин организациин суглаанууд боложо, энэ жэлэй баян ургасые яажа богонихон болзорто, гээлтэ хоролтодо оруулангүй хуряажа абаха тухай хэлсэгдээ, ажалай шухала шухала, харюусалгатай һалбаринуудта коммунистнууд хубаарилан табигдаа һэн. Тиигээд бригадануудта үйлэдбэриин суглаанууд боложо, ажал хүдэлмэри тухай мүн лэ һайса хэлсэгдэһэн, хэнэй ямар хүдэлмэридэ ябахань заагдаһан, КПСС-эй ЦК-гэй болохоёо байгаа Пленумэй хүндэлэлдэ социалистическэ горьтойхон уялганууд абтаһан байгаа.

Эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулхынгаа хажуугаар партийна комитет поли дээрэ ажаллаха колхознигуудта зохистой байра байдал түхеэрхын тулада ехэ оролдолго гаргаа. 4 бригадада бултандань агитпункт түхеэрэгдээ. Агитпункт соонь ороходо бригадын социалистическэ уялга, мүрысөөнэй, ажалай түлөөһэнэй гуримууд, гүрэндэ худалдагдаха таряа сэбэрлэхэ, зөөхэ график гэхэ мэтэ аржыса бэшээтэй байдаг. Ханаарнь — уряа лозунгнууд, плакадууд, стол дээрэнь — шатар, даам, домино гэхэ мэтын наадануд, шэнэ шэнэ газетэ, журналнууд. «Дружба» гэжэ радиоприемнигууд худалдажа абтаад, агитпунктнуудта табигдаа.

Тэжээл бэлэдхэжэ байһан колхознигуудай таряагаа хуряахаяа ерэхэдэнь, полевой станууд булта заһабарилагдаһан, һайнаар түхеэрэгдэһэн, бэлэн угтажа байба. Түрүүшын үдэрһөө эндэ тарян эмхитэйгээр хадагдажа захалаад, хуряалгын хүдэлмэри үдэр ерэхэ бүри үргэдэжэ, түргэдэжэ эхилээ һэн. Комбайнернуудай, лафетнэ жаткын машинистнуудай дунда социалистическэ мүрысөөн эршэмтэйгээр дэлгэрээ. Колхозой түрүү комбайнер Ц. Чутумов мүнөө жэл 350 гектар хадажа, 4 мянган центнер таряа сохихо уялга абаа. Абаһан уялгаяа тэрэ нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ байнхай. Үдэр бүри 22—26 гектарай таряа хуряана. Мүн нүхэд В. А. Сафонов, В. А. Багидаев, В. И. Поздняков, К. А. Сидинкин гэгшэдэй агрегадууд үдэр бүри 20 гаран гектарай таряа хуряажа, даабаряа, абаһан уялгаяа холо үлүүлэн дүүргэнэ.

Таряа хадажа захалһанай һүүлээр удаашье болонгүй түрүүшын тарян тоог дээрэ орожо эхилээ. Таряа хатааха, сэбэрлэхэ, зөөхэ, ашаха, буулгаха хүдэлмэри бултадаа оньһожоруулагданхай. Тоог бүхэн дээрэ «ЖЭС-30» гэжэ электростанци тодхогдоод, үдэр һүнигүй хоёр халаанда хүдэлгэгдэнэ. Коммунист нүхэр Сафоновой даадаг бригадын тоог дээрэ ажаллажа байгшад халаан бүридөө хоёр нормо дүүргэдэг болонхой. Түсэбэй ёһоор үдэртөө 300 центнер таряа хатааха, сэбэрлэхэ байһан аад, 600 гаран центнер бэлэдхэжэ, гүрэндөө таһалгаряагүй эльгээнэ.

Поли дээрэ ажаллажа байһан колхознигуудта ажаллахашье, амархашье бүхы арга боломжо бии болгогдонхой. Ажаллажашье, амаржашье байхадаа хүнүүд хүгжэм шагнажа, аймаг, республика, орон дотороо боложо байһан һониннуудые дуулажа байха аргатай. Таряанай тоог дээрэ громкоговорительһаа радиодамжуулга соностожо, хүгжэм зэдэлжэ байдаг. Бригадануудай Хүндэлэлэй, дүн харуулгын самбарнуудта үдэр бүри түрүүшүүлэй нэрэ соло, хүдэлмэриин дүнгүүд бэшэгдэжэ байдаг юм. «Дайшалхы хуудаһа», «Сахилгаан», алдаршуулгын хуудаһанууд ходо гаргагдана.

Ургаса хуряалга дээрэ ажаллажа байгшадай дунда али бүхы аргаар ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулагдажа байдаг. Лекци, элидхэл уншагдана, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ. Ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхын тулада бригадануудта 16 агитатор томилогдоо. Тэдэнэй дунда Е. А. Бабкина, П. Т. Будареев, Б. Р. Гендунов гэгшэд партийна даалгабаряа илангаяа һайнаар дүүргэжэ, зонойнгоо дунда ойлгууламжын хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулна.

Хэһэн ажалай, хүнүүдэй олоһон ажалта үдэрэй тоо бүридхэл һайнаар абажа байха гээшэ шухала удхашанартай. Хэн хэды шэнээн хүдэлмэри хээб, хэды хэмжээнэй орооһо, мүнгэ абаха болооб гэжэ ханада үлгөөтэй байһан ехэ хуудаһанда үдэр бүри бэшэгдэжэ байдаг. Хүн бүхэн ямараар ажаллажа, хэды шэнээн ажалай түлөөһэ абаха байһанаа дары мэдэжэ байдаг болонхой. Тиимэһээ хүн бүхэн бусадһаа гээгдэхэгүй, эрхим ажалай жэшээ харуулха гэжэ оролдоно. Зарим хүнүүд, жэшээлхэдэ, комбайнер К. Сидинкин үдэртөө 3—4 пуүд орооһо, зуу холо гаран түхэриг мүнгэ олоно.

Бригада бүхэндэ ниитын халуун эдеэн шанагдана. Комбайнай агрегадуудайхидые хүдэлмэриһөөнь һамшаахагүйн, үлүү саг гээлгэхэгүйн тулада халуун эдеэн поли дээрэ абаашагдадаг болонхой.

Баян ургасатай мүнөө жэл таряа зөөхэ хүдэлмэрие эмхитэйгээр ябуулхын тулада колхозой правлени болон партком эртээнһээ хэмжээ абаһан байна. Таряа зөөхэ автомашинануудай дутамаг байһан дээрэһээ энэ хүдэлмэридэ 60 гаран мори тэргэ нэмэжэ табигдаа. Энээнэй ашаар комбайнһаа гараһан таряа тоог дээрэ зөөхэ хүдэлмэриһөө хэдэн автомашина сүлөөлэгдэжэ, гүрэндэ худалдагдаха таряа бэлэдхэлэй пунктда зөөлгэдэ табигдаа.

Таряа зөөхэ, сэбэрлэхэ хүдэлмэрие һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар энэ колхозойхид аймаг соогоо түрүүлжэ, гүрэндөө таряа тушааха түсэбөө дүүргэв. Эрхим жолоошод Ц. Ванданов, Б. Санжалов, РТС-һээ, Бичурын сахарай заводһоо туһалхаяа ерэһэн жолоошод В. Коробенко, П. Соковиков гэгшэд үдэртөө 400-гаад километр ябажа, Харланай пунктһаа 4 дахин эрьенэ.

Таряа хуряалгаараашье, гүрэндэ тушаалгаараашье Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр П. Ф. Синицынэй даадаг гурбадахи бригадынхид ко[…] соогоо түрүүлжэ ябанхай. М[…] энэ бригада дээшэлүүлэгдэһэн […]гаараа гүрэндэ таряа худал[…] байна.

Колхозой партком комбайнер[…]дай социалистическэ мүрысө[…] дүн харуулһан бюллетень үдэр[…] гаргана. Бригадануудай дү[…] дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүн саг[…]таа гаргагдажа, колхозой пра[…]ни болон парткомой дамжуул[…] Улаан туг барюулагдажа ба[…] Энэ колхоз КПСС-эй айкомой, […]магай Соведэй гүйсэдкомой […]жуулгын Улаан тугта хүртэнх[…]

Ингэжэ энэ колхоз мүнөө жэл[…]гээ баян ургасые гээлтэ хорол[…] оруулангүй, түргэнөөр хуря[…] гүрэндөө эрхим шанартай т[…] ехээр худалдажа байна. Ии[…] ажаллажа байһан газарта а[…] хүдэлмэринь эмхитэйгээр яба[…] урагшатай, бүтэсэтэй бай[…] яахаб!

Харин аймагай бусад зарим […]хозуудай, жэшээлхэдэ, Кали[…] Ленинэй нэрэмжэтэ колхозу[…] Бичурын совхозой партийна […]низацинууд эндэхи парткомой […]дэлмэриһөө жэшээ абамаар ба[…] Юундэб гэхэдэ, эдэ колхозуу[…]хоз таряа хуряалгаар эндэх[…] гээгдэжэ ябана ха юм.

С. Пан[…]
КПСС-эй Бичурын ай[…] пропаганда, агитациин та[…] даа[…]

БАЯН УРГАСА АБАХА ГЭЭЛ ҺАА— ХУРЯАЛГАЯА ТҮРГӨӨР ДҮҮРГЭ!

...ьёо талын таряашад

...рьёогой совхозой таряанай ...а урда жэлэйхитэй сасуулбал ...haйнаар гаранхай. Таряагаа ...э хоролтогүйгөөр, түргэнөөр ...н тула эндэхид амяарлан ху... ...а үргэнөөр хэрэглэнэ.

...ахи фермын поли дээрэ хүдэл... ...афетнэ жаткын машинист Ва... ...Побоков, Василий Корчанов ...а haйн амжалта түрүүшын ...ээ хойшо туйлана. Механиза... Побоков В. И. үдэртөө 16 гек... хадаха даабаритай аад. ...0 гектар хүргэнэ. 10 үдэрэй ...ада 199 гектар хадаа. Мүн лэ ...нэ жаткын машинист Васи... Корчанов энэл туршада 174 ...ар хадаба.

...уряалгын түрүүшын үдэрһөө ...нэ комбайнернууд, машинист... ...мурысөө дэлгэрүүлээ. Энэ мү... ...ндэ тус фермын комбайнер ...ниа Каратаев шалгарна.

...өө нүхэр Каратаев «С-6» ...байнаар 10 үдэрэй туршада 146 ...р таряа суглуулжа, 1696 цент... ...шэнииесэ сохёо. Мүн лэ һүүлэй ...эртэ 124 гектар суглуулан со... ... мүрысөөндэ түрүү һуури ...

С. Табдаев.

ЭДЭ АЖАХЫНУУД УЯЛГА, ТҮСЭБҮҮДЭЭ ДҮҮРГЭБЭ

БИЧУРА

Аймагай Свердловой нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр **Попов,** парторганизациинь секретарь нүхэр **Казарбин)** агуухэ долоон жэлэй түрүүшын жэлэй намар ехэ амжалта туйлаба. Колхозой гэшүүд гүрэндөө 5500 центнер эрхим шанартай таряа тушааха гэһэн социалистическэ уялгаяа 120 центнерээр үлүүлэн дүүргээ. Энэ амжалтаараа урмашаһан колхознигууд хуряалгаяа бүри шамдуулжа, уялгаһаа гадуур ороохо гүрэндөө худалдажа байна.

Тэрэшэлэн Логовскиин нэрэмжэтэ артель (түрүүлэгшэнь нүхэр **Бутаков,** партийна организациинь секретарь нүхэр **Филатов)** гүрэндөө 5600 центнер таряа худалдаха уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэбэ. Эндэхид уялгаһаа гадуур таряа тушаана.

Баһа «Победа» колхозой гэшүүд (түрүүлэгшэнь нүхэр **Лобанов,** партийна организациинь секретарь нүхэр **Маркова)** гүрэндөө 9 мянган центнер таряа худалдаха гэһэн уялгаяа 1008 центнерээр үлүүлэн дүүргээ.

ТАРБАГАТАЙ

Эндэхи «Память Ильича» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр **Сысоев,** парторганизациинь секретарь нүхэр **Культиков)** КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые угтуулан гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэбэ. Тус колхоз гүрэндөө 10116 пүүд таряа худалдаха байһан аад, мүнөө 10764 пүүд худалдаа. Тиихэдэ бухы ороохото ургамалайнь 49,1 процентнь хуряагданхай.

Энэ колхозой жэшээгээр аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозойхид таряа худалдаха, тушааха түсэбөө һаяар дүүргэхэнь.

КАБАНСК

Кабанскын аймагай «Коммунизм» колхозойхид хуряалгын хүдэлмэриие эршэмтэйгээр ябуулһанайнгаа ашаар гүрэндөө 2055 центнер таряа тушаажа, социалистическэ уялгаяа 93 центнерээр үлүүлэн дүүргэбэ. Эндэхид таряа тушаалгаяа үргэлжэлүүлһээр.

Ториин аймагай «Улаан Бургалтай» колхозой механизатор нүхэр Жамсуев мүнөө аймаг дотороо мэдээжэ болонхой. Энэ нүхэр лафетнэ жаткаар таряа хуряахадаа үдэр бүри 35—40 га хадана.
Зураг дээрэ: нүхэр Жамсуев.
Д. Аюшеевэй фото.

4500 центнер таряан тушаагдаба

Курумканай колхозууд энэ жэл баян ургаса ургуулжа, ехэ таряа гүрэндэ тушаахаар шиидэнхэй. Мүнөө аймагай 6 колхоз хамта 4500 гаран центнер таряа гүрэндэ тушаагаад байна. **К. Бадмаев.**

Үдэрэйнгөө даабари дүүргэнэгүй

Хэжэнгын аймагай колхозууд баян ургаса ургуулаа. Дунда зэргээр ороохото ургамалнуудай гектар бүриһөө нёдондонойхидо орходоо 3—4 центнерээр ехэ таряан абтана.

Зүгөөр үндэр ургаса ургуулбашье, аймагай олон колхозууд тэрэнээ түргэн, гээлтэгүйгөөр хуряажа абаха гэжэ оролдоногүй. Илангаяа комбайн, жатканууд бүтээсэ багатай, муугаар ашаглагдана. Хуряалгын эхилһээр һара шахуу саг үнгэрбэ. Колхозуудай таряалангай гурбанай нэгэ хуби хадагдаа.

«Победа» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыренжапов) 25 үдэрэй туршада оройдоол 800 гектар таряа хуряагаа юм. Эндэ комбайн, жатканууд элдэб шалтагаанаар удаан һаатана, эбдэрнэ. Колхозой арбан гурбан комбайнернуудай нэгэниинь лэ үдэрэйнгөө даабари дүүргэнэ. Харин бэшэнэйнь комбайн эбдэржэ урагшаа ябанагүй. Механизатор нүхэр Борисовай комбайн хуряажа эхилхэһээ хойшо зургаан сүүдхэ хүдэлөөгүй. Нүхэд Цыбикдоржиев, Цыбжитов, Леонов гэгшэдэй машина гурба, дүрбэн үдэр һаатаа.

Хуряалгын халуун үедэ юундэ комбайнууд олоор эбдэрнэб гэхэдэ, заһабари муугаар хэгдэһэн байгаа. Гадна хуряалгада ябаһан комбайнуудай эбдэрхэдэ Хэжэнгын РТС-эйхид техническэ туһаламжа мууса үзүүлнэ.

— Машиныngaa бага зэргэ эбдэрхэдэ хэдэн үдэрөөр һаатагдана. РТС-эйхид маанадта биратай туһалнагүй,—гэжэ механизаторнууд гомдоно.

Нүхэр Заиграевай лафетнэ жатка шэрэдэг тракторай тормозой баруун лентэ таһаршоод бүхэли үдэр һаатаба. Энэ ушарта РТС-эйхид дары туһаламжа хүргэхэ байгаа. Харин энээн тушаа һанаагаа зобохо хүн олдоогүй. Механизатор Борисовай комбайнай нэгэ часть эбдэрээд, гурбан үдэр зогсоо. Хэрбээ саг соонь оролдоо һаа энээнние түргэн заһажа болохо һэн гэжэ нүхэр Борисов хэлэнэ.

Мүн тус колхозойхид ороохо таряагаа һайн шанартайгаар хуряаха гэжэ тэмсэнэгүй. Дорхито гэжэ газарта комбайнер нүхэр Заиграев хадаһан таряа суглуулхадаа ехэ гээлтэ хэнэ. Зэргэлжэ хүдэлдэг комбайнер нүхэр Леоновой гектар бүриһөө 12 центнер суглуулан сохиходо, тэрэ 9 центнер болгоно. Ихэдээ га бүхэндэ сохом гурбан центнер таряан гээгдэлдэ ороно ха юм. Дүрбэдэхи комплексно бригадын бригадир нүхэр Заиграев, агроном нүхэр Жигарева энээн тухай мэдэжэ байбашье, зохихо хэмжээ абанагүй.

Энэ колхозой тоог дээрэхи хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнхэй.

В. Жапов.

...нто Боянович Будаев Баргажанай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо арба гаран жэлдэ механизатораар хүдэлнэ. Хэдэн ... бригадираар, бригадирай орлогшоор хүдэлөөд, мүнөө комбайнераар ажаллажа байнхай. Энэ жэлэй баян ургасые «С-» ...аар хуряажа байха зуураа, үдэрэйнгөө даабари саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэнэ. Түрүүшын дүрбэн үдэр халаа... ...а даабариие 180 процент хүрэтэр дүүргэжэ, мянга гаран центнер таряа сохёо. Түрүү комбайнер хуряалгын үедэ ...гектар таряа суглуулан сохихо уялга абанхай. **Зураг дээрэ:** комбайнер Б. Б. Будаев (дээдэхи зураг): энэ комбайнер ...шараа баал суглуулан сохижо ябана (доодохи зураг).

А. Егоровой фото.

ОРООҺО ГУТААГШАД ХАРЮУСАХА ЁҺОТОЙ

...ргажанай «Авангард» колхоз ...үлэгшэнь И. Стельмашенко, ...йна организациинь секретарь ...окорин) мүнөө намар 1600 гек... ороохо таряа, тэжээлэй урга... ...удые хуряаха байгаа. Эндэ ...о таряанай, илангаяа шэнии... ургаса урда жэлнүүдэйхиһээ ...үй һайн. 3-дахи комплексно ...гадын Бодоной полиин гектар ...өө дунда зэргээр 14—15 цент... ...шэниисэ хуряагдана.

...олхозой механизаторнууд ороо... ...таряагаа августын 27—28-һаа ...ажа эхилээ һэн. Тиигэһээр ...10 гаран хоног үнгэрбэ. Кол... ...й правлени арга боломжоёо ха... ...а үзэхэдөө, таряа хуряалгын ...хүдэлмэриие 14—15 үдэр соо ...рэхэ гэжэ хараалһан байна. ...нь аһала болохтой түсэб гэжэ ...ээ хэрэгтэй. Теэд «Авангард» ...лозойхид энээнээ хэр зэргээр ...гэжэ байнаб?

...уряалга тус колхоздо муугаар ябуулагдажа, ороохо ...а ехээр гээлтэ хоролтодо ...лха, гутаах аюултай байдал... ...үрөө гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. ...ябрийн 8-най мэдээгээр эндэ... 2 комплексно бригада арай ...э 266 гектар таряа хуряа... ...лба. Энэнь бүхы ороохо таряа... ...нь оройдоо 25 процент болоно. ...ээ 600 шахуу гектар шэнииисэ, ...таряан, мүн овёс хүсэд эдээ... ...эй, зарим газарта таряан ай... ...тэшэ боложо байна. Тоогууд ...э ооhон ехээр суглараһан ...тэрэнь мүртэйгөөр сэбэрлэг... ...хатаагдаагүй байна. Эндэ ...оной халажа, гутажа байха ...мтанууд үзэгдэнэ. Аймагай за... ...жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ ...озой үдэр соо 700—800 цент... ...ороохо гүрэндэ тушаажа бай... ...энэ колхозойхид сентябрийн 8 болотор нэгэшье центнер ороохо гүрэндэ худалдаагүй байгаа. Яахадаа иимэ байдал тохёолдооб?

ШЭНЭ АРГА ХЭРЭГЛЭНЭГҮЙ

Таряа хуряалгын урда тээ колхозой хүтэлбэрилэгшэд 1075 гектар ороохо таряанай 800 гектарынь амяарлан хуряахаар хараалһан байгаа. Теэд үнэн дээрээ тэдэнэр хуряалгаяа хуушанайхяараал ябуулжа захалаа. 10 хоногой туршa соо эндэ оройдоо 180 гектар таряан хадагдажа, тэрэнэй 48 гектарынь суглуулагдажа сохигдоо. Тиихэдэ энэ турша соо 216 гектар шэниисэ, хара таряан сэхэ хадагдаа.

Имагтал амяарлан хуряалгые тоонгүйгөөр сэхэ хуряалга хэжэ, колхозой хүтэлбэрилэгшэд ехэ алдуу гаргаа. Мүнөө тоогууд дээрэ 3000 гаран центнер шнигтэй ороохон сугларанхай. Теэд тэрэнь мүртэйгөөр сэбэрлэгдэнэ, хатаагданагүй. Юундэб гэхэдэ, авангардынхид таряагаа амяарлан хуряахабди гээд сушилкануудаа бэлдээгүй, ороохо сэбэрлэхэ машинануудаа заһабарилаагүй байшоо бшуу. 1-дэхи комплексно бригадын (бригадирынь Н. Кокорин) тоог дээрэ 1500 шахуу центнер шнигтэй ороохон сугларaад, халажа, гутажа байна. Эндэ шнигтэй ороохоёо хатааха гэхэдэнь сушилка байхагүй. Тэндэ 7—8 хүн халажа байһан обоо сомоо ороохоёо үдэртэ хэды дахин худхажа, үлүү хүдэлмэри хэжэ байна. Тоогые даагша М. Кокоринһоо ажал хүдэлмэриинь тухай асуухада, «хэһэн бүтээһэн юумэмнай үгышье даа. Ороохоёо хатаажа, сэбэрлэжэ шадахаяа болёод, игэжэ 10-аад хоног соо обоотой ороохоёо миин худхажа байнабди», гэжэ хэлэнэ. Игэжэ үлүү хүдэлмэри хэжэ, үнэтэ сагаа дэмы үнгэргэжэ байха баримтанууд эндэ олон. Жэшээнь, комбайнһаа гараһан ороохоёо сэбэрлэхэ, хатаахын тулада Алга тосхонһоо Суво тосхондо асараад, тэрэнээ амбаарта хадагалхаяа гэдэргэнь абаашана. Юундэб гэхэдэ, Алгын тоог бэлэн болоогүй, мүн ороохо сэбэрлэхэ машинанууд тодхогдоогүй байшоо.

Игэжэ ажалаа эмхидхэһэн дээрэһээ эндэхид гутахаяа байһан ороохоёо колхознигуудтаа хубаажа үгэхэһөө бэшэ, мүнөө болотор нэгэшье центнер ороохо гүрэндэ тушаагаагүй, амбаартаашье хаагаагүй байна.

3-дахи комплексно бригада ехэнхидээ таряан ажал эрхилнэ. Тус бригадын Бодоной полевой стан дээрэ мүн лэ иимэ байдал тохёолдоо. Эндэ 2000 шахуу центнер, ехэнхидээ шнигтэй ороохон сугларaад, тон нобшо ааляар хатаагдана, сэбэрлэгдэнэ. Эндэ ороохо сэбэрлэхэ, хатааха машинанууд баһал заһабарилагдаагүй байгаа. Тиимэһээ сентябрийн 8-да эндэһээ 2 машина түрүүшын ороохон арай гэжэ «Заготзерногой» пунктда тушаагдаа.

ТЕХНИКЭЕЭ МУУГААР АШАГЛАНА

— Таряа хуряалга дээрэ трактор, комбайнуудай үсөөдэнэ, ороохоёо шэрэхэ болоходомнай автомашинанууд дутана. Мүн хура бороон орожо хүдэлмэриимнай һаатуулаа, —гээд колхозой хүтэлбэрилэгшэд хэлэнэ. Энэнь тиимэ бэшэ, харин эндэ машина, техникэ хахад хүсөөрөө ашаглагдана гээшэ. Тус колхоздо 7 трактор, 5 комбайн, 3 лафетнэ жатка, 5 ашаанай машина бии. Энэ техникые дүүрэн хүсөөрнь ашаглабал, авангардынхид таряа хуряалгаяа түргэн болзор соо үнгэргэхэ байгаа. Теэд мүнөө хэдэн трактор, комбайнууд эбдэрээд, зогсожо байна. Жэшээ болгон хэлэхэдэ, таряа хуряалгын эхилхэһээ хойшо 3 лафетнэ жатка оройдоо 180 гектар таряа хадаһан байна. Энэнь жатка бүридэ үдэртэ миил 6 гектар болоно. Эндэ эгээн һайн машинист гээшэнь үдэртэ 12—13 гектарһаа үлүү хаданагүй. Тэрэшэлэн комбайнууд тус тустаа үдэртөө дунда зэргээр 5 гектар таряа хадаһан байна.

Тэрэшэлэн колхозой автомашинанууд хайша хэрэгээр ашаглагдана. Таряа хуряалгын халуун хаһа соо колхознигуудай үдэшэ, үглөөгүүр өөртөө үбһэ, түлеэ асаржа байха баримтанууд нэгэтэ бэшэ үзэгдэнэ. Теэд колхозой правлени энэ тэсэшэгүй ябадалтай эбсэшоод байнхай.

Ажалай эмхидхэлэй муу, колхознигуудай ажалай журамай һула байһан дээрэһээ иимэ ушарнууд үзэгдэнэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Энээндэ эгээн түрүүн колхозой правлениин, партбюрогой гэшүүд өөһэдөө зэмэтэй.

Гадна олон колхознигууд, илангаяа гэрэй эзэн эхэнэрнууд таряа хуряалгада хабааданагүй. Харин өөһэдтөө үбһэ сабшажа, хартаабха, огородой эдеэ хуряаха гү, али алирһа, һархяагай хойноһоо ой руу арилшана.

О. Раднаев,
манай корр.

„Зуниинь шаргаяа, үбэлынь тэргэеэ“ бэлдэдэг юм бэшэ гү?

Горпищеторгын директорэй орлогшо нүхэр Кузьминда табигдаһан асуудал

Хаа хаанагүй энэ жэл хартаабха, овощиин ургаса һайн. Колхоз, совхоз бүхэн мүнөө овощь хартаабхаяа хуряажа, гүрэндөө тушаажа, худалдажа эхилэнхэй. Худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд хартаабха, овощь хэр зэргэ бэлэдхэлтэйгээр тушаажа абана хаб, ажалшадые огородой эдеэгээр, хартаабхаар хангаха тушаа ямар хэмжээ абтажа байнаб гэһэн асуудалнуудаар манай рейдовэ бригада Улан-Удын горпищеторгые шалгажа, нилээд дутуу дундануудые элирүүлээ.

БЭЛЭДХЭЛГҮЙ БАЙБА

Энэ жэл урда урдынхиһаа хартаабха, овощиин ургаса һайнаар гараһаншье хүн бүхэндэ мэдээтэй байгаа бшуу. Теэд горпищеторгын хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Крылов, Кузьмин гэгшэд хартаабха, овощь ехээр бэлдэжэ абаха тушаа хүсэд бэлэдхэлгүй байшоо. Мүнөө хэдэн арбаад тонноор овощь, хартаабха тушаажа абаха болоходоо, хадагалха газарань бэлэн болгогдоогүй байшоо.

Механизированнэ шэлэй завод шадар хоёрдохи жэлээ овощехранилищи баригдажа байна. Түсэбэй ёһоор нёдондо тэрэнь дүүргэгдэжэ, тэндэ огородой эдеэн хадагалагдахаар хараалагдаһан байха. Теэд нобшор нобшорһоор байхадань, тэрэнь мүнөөшье задагай, пеэшэнүүдынь баригдаагүй, үһээ хушалгашьегүй байһаар. Штукатурна хүдэлмэридэ оройдоо гурбахан хүн хүдэлнэ.

— Юрэдөө ажалнай урагшаа ябажа үгэнэгүй. Гар үзүүртэ туһалха хүдэлмэришэд үгыбди. Элһэ, уһа, извёстко мэтээ өөһэдөө асарнабди. Энэ ёһоороо овощехранилищи барилгые октябрь гараташье дүүргэхэгүй хабди,—гэжэ тэрэ гурбан штукатурщигууд хөөрэнэ.

Горпищеторгын, Гоголиин нэрэмжэтэ гудамжадахи гол базань баһал муугаар бэлдээтэй. Хартаабха хадагалха газарань дуһаалдаг, досоогоо шиигтэй, буританхай. Хуушан овощехранилищиин ханань досоо тээшээ бүлгэршэнхэй, үһээгэйнь нахинхада даб дээрэ тулга хэгдэнхэй.

— Манай барилгын конторо заһабарилгые хайша хэрэг эмхидхэдэг гээшэ. Үнгэрһэн жэл энэ овощехранилищиин хушалгые һэлтэһэн юм. Мүнөө тэндэнь бороо дуһаална, —гээд барилгын конторын ноён нүхэр Красильников тухайгаа базын директор нүхэр Ощепков гомдоно.

Иимэ муу бэлэдхэлтэй байһандань, «һайн эрэ зуниинь шаргаяа, үбэлынь тэргэеэ бэлдэдэг» гэгшэ бэлэй гэжэ Горпищеторгын директор нүхэр Крыловто һануулхые хүсэнэбди.

ХЭЛЭҺЭНДЭТНАЙ ҮНЭНШЭНЭГҮЙБДИ

Сентябрь хахадлаба. Саг үнгэржэл байна. Энэ һарын 10-най байдалаар 3760 тонно хартаабха бэлдэхэ түсэбтэй аад, арайхан 314,7 тонно бэлдэгдэнхэй. Овощь бэлдэхэ түсэбөө миил 12,2 процент дүүргээ. Тэрэ тоодо үгэрсэ 40,1 процент, помидор 30,8 процент дүүргэгдэнхэй. Үгэрсэ, помидор бэлдэхэ саг үнгэржэ байна ха юм. Энэ жэлэй ургаса хаража байжа арайхан 30—40 процент түсэбөө дүүргээд һуухадаа горпищеторгын хүтэлбэрилэгшэд юу бодожо һуунаб?

— Түсэбөөр хараалагдаһан үгэрсэ, помидор бэлдэхэ аргамнай үгы. Бэлдэхэшьe гэхэдэ, колхозууднай энэ жэл тиимэ һайн ургаса ургуулжа шадаагүй, үгэрсэ, помидор байхагүй,—гэжэ горпищеторгын директорэй орлогшо нүхэр Кузьмин баталаад, үгэрсэ, помидор бэлдэхэ түсэбөө ехэ муугаар дүүргэжэ байһанаа сагааруулхые оролдобо.

Нүхэр Кузьминай хэлэһэндэ үнэншэнэгүйбди! Үгэрсэ, помидор бэлдэхэжэ шадаагүй, сагаа үнгэргэжэрхёод, мүнөө болоходо ургаса гараагүй гэжэ шалтаг барихадань хэн үнэншэхэ гээшэб.

Тарбагатайн, Байкало-Кударын, Түнхэнэй аймагуудай колхозуудһаа, Иволгын совхозһоо, бусад ажахынуудһаа түсэбөөрөө 613 тонно үгэрсэ бэлэдхэхэ байгаад, оройдоо 207 тонно үгэрсэ абахаар договор батaлһан байна. Түсэбөө дүүргэжэ шадахагүйбди гэжэ эртээнһээ мэдэһэн аад, бусад хэмжээ яахадаа абтаагүйб?

ЗОНОЙ ЭРИЛТЫЕ ГҮЙСЭД ХАНГАНАГҮЙ

Ажалшадта хартаабха, овощь худалдаха 32 магазин, киоскнууд нээгдээ. Нүхэр Кузьминай хэлэһээр 35 нээгдэхэ байгаа. Байгша оной июлиин 27-до абтаһан горсоведэй гүйсэдкомой шиидхэбэриин ёһоор горпищеторг хартаабха, овощь худалдаха 50 магазин, киоск, тэрэ тоодо бэлэдхэл хэгдэжэ байха үедэ хүдэлхөөр 35 магазин, киоскнууд нээгдэхээр хараалагдаһан байха. Мүнөө манай ябаад харахада, хүдэлжэ байһан 32 магазинуудынь зоной эрилтые гүйсэд хангажа шадахагүй байна. Магазин бүхэндэ хүн олон, хартаабха, овощь худалдажа абахын тулада нилээд ехэ сагаа барана.

Сентябриин 9—10-да горпищеторгын № 24 магазинда (наймаалагшань нүхэр Аникеев) үгэрсэ наймаанда гаргагдабагүй. Революциин талмай дээрэхи № 3 павильондо (наймаалагшань нүхэр Стригунова) үгэрсэ, помидор, һонгино, мангир баһал наймаалаагүй.

Магазинуудтаа энэ тэрэ огородой эдеэ дууһаха болоо гэжэ мэдээ абамсаараа база дээрэһээ тэрэ дары тэрээниинь асаржа үгэдэггүй, 2—3 үдэрөөр таһалдуулдаг зантай. Энэ ушар баһал тэсэшэгүй байна.

ГОРПИЩЕТОРГЫН ГОМДОЛ

— Тушаажа абаһан овощь, хартаабхаяа зөөхэдөө өөһэдын автомашинагүй, ехэ тулюур гээшэбди. Энэ тэрэ предприяти, эмхи зургаануудһаа хамта 65 автомашина манда хартаабха, овощь зөөхэ аад, мүнөө гушаадынь хүдэлнэ,—гэжэ нүхэр Кузьмин гомдоно.

Үнэхөөрөөшье олон предприяти, эмхи зургаанууд хартаабха, овощь бэлэдхэлгэдэ автомашинануудаа мүнөө хүрэтэр үгэнэгүй. Жэшээлхэдэ Бурпромсовет 5 автомашина табиха аад нэгынь, зооветинститудай 6 автомашинаһаа 2, хэлхеэ холбоонoй управлениин 6 автомашинаһаа 3-ниинь хүдэлнэ.

Гадна колхозууд хартаабха, овощь тушаахадаа жэжэ томонуудынь ами амяарань һайса илганагүй. Хартаабхаа нойтоор, шоройгынь унагаангүй тушаана.

Эдэ бүгэдые гуримшуулха шухала.

Рейдовэ бригадада хабаадагшад: **Д. Колмаков,** рабкорр, **М. Жербун,** Улан-Удын городской Соведэй депутат, худалдаа наймаанай талаар саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ, **Г. Данзанов,** манай тусхай корр.

РЕДАКЦИИН ПОЧТОҺОО

Зоргоороо аашалдаг наймаалагша

Улан-Удын колхозно дэлгүүрэй хашаа соо горпищеторгын мэдэлэй 68-дахи киоск бии юм. Эндэ субпродукт—малай толгой, яһан, студень хэхэдэ хэрэглэгдэхэ хүл, шиирэ наймаалагдадаг.

Киоскын наймаалагша Кондратьева худалдан абагшадые муугаар хангана, хэрзэгы шэрүүнээр хандадаг юм. Тэрэнэй иимэ абари зан тухай гомдол бэшэхэ гэхэдэ, гомдолой дэбтэр үгэдэггүй зантай. Киоскдо наймаа хэхэдэ хэрэглэгдэхэ хутага, һүхэ гэхэ мэтэ үгы. 1—2 килограмм хэрэгтэй юумэеэ абаха гээ һаа дэмы гээшэ.

Августын 28-да нэгэ иимэ ушар болобо. Худалдан абагшын мяхатай яһа заагаад абаха гэхэдэнь, Кондратьева «би энээниие өөрөө абахам» гэжэ хэлээд, саашань хэжэрхёо. Тиихэдэнь худалдан абагшад ниитын ҳиналта хүүлһэн байна. Худалдан абагшадһаа нюужа, химда сэнтэй һайн һайн эдеэ хоолой зүйлнүүдые өөһэдынгөө танил талануудта наймаалхын тула хадагалаад байдаг баримта элирүүлэгдээ. Киоскын хаагдаһан хойно тэрэ нюуса наймаагаа хэдэг байгаа.

Худалдаа наймаанай турим эбдэдэг Кондратьевада хэмжээ абтаха ёһотой.

К. Демин.

Машинаяа гамнахаяа яанаб?

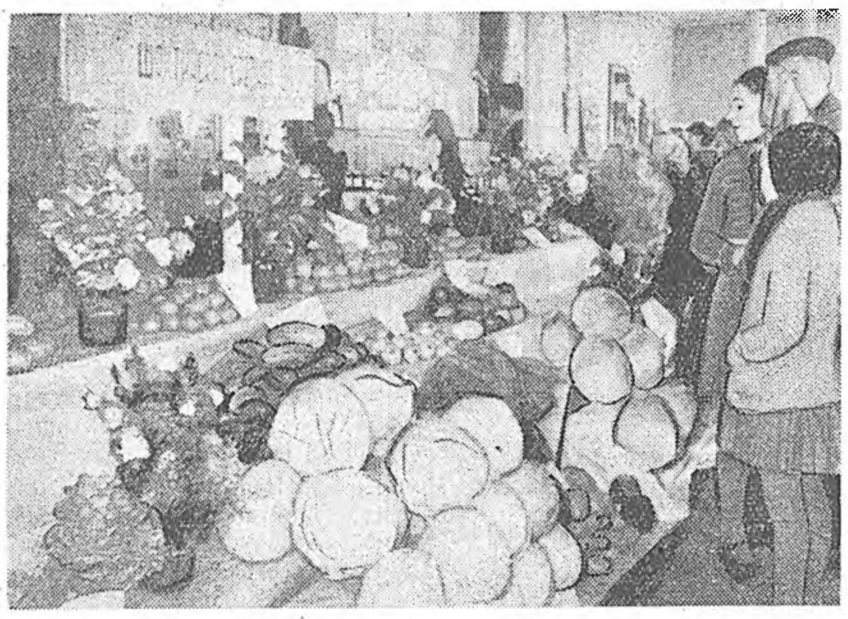
Закаменск городһоо үдэр бүхэндэ хэдэн олон автомашина Джида станци, Улан-Удэ город ерэжэ байдаг. Теэд энэ замдань элдэб бэрхэшээл тохёолдоно. Мүнөө һүүлэй үедэ Цакир тосхонһоо «Победа» колхоз хүрэтэрхи харгы айхабтар муудажа, ялхи, яама болошоо. Энэ харгыгаар ябахада, нэгэдэхеэр, аюултай, хоёрдохёор, машинашье эбдэрхэ байна.

Энэ участогай харгые хэншье заһабарилнагүй. Закаменай аймгүйсэдкомой харгын таһаг Джидакомбинат заһаха юм гэдэг, харин комбинадайхид «манай участок бэшэ» гэдэг. Тиигэжэ бэе бэедээ хаялсаһан дээрэһээнь энэ харгы муудажал байнхай. Хэдэн олон машинатай Джидакомбинадай, мүн 4-дэхи автотранспортна конторын хүтэлбэрилэгшэд машинануудаа гамнахаяа яанаб?

Тэрэшэлэн Цакир тосхоной зарим газараар машинын ябажа гарахань бэрхэшээлтэй.

Б. Шоснов.

ҮРЭ ЖЭМЭС УРГУУЛАГШАД БҮРИ ОЛОШОРОГ ЛЭ!

Зураг дээрэ: Улан-Удэ городой ажалшад Сэлэнгын аймагай Шахтын дунда һургуулиин һурагшадай ургуулһан огородой эдеэ, үрэ жэмэс хаража байна.

Сэсэгүүдэй выставкын эмхидхэтдэһэнэй һүүлээр, үрэ жэмэсэй, огородой эдеэнэй выставкэ харахаяа Улан-Удын культура, амаралтын паркда городой ажалшад ерэнэ.

Республикымнай ажахынууд урда жэлнүүдэйхидэ орходоо энэ жэлдэ нилээд олон сортын үрэ жэмэс, огородой эдеэ выставкэдэ асаржа табиһан байна. Үрэ жэмэстэ станци, колхоз, институдуудһаа гадна, газаагаа үрэ жэмэс, огород таригшад, эдир залуу мичуринецүүд олооро хабаадалсаа. Выставкэдэ табигдаһан үрэ жэмэсүүдэй, огородой эдеэнэй дунда янза бүриин шэнэ сортнуудые хаража болохо юм.

Өөһэдынгөө харууһалдаг участогуудта эдир һурагшадай ургуулһан олон зүйлэй жэмэс, «Слава» гэжэ капуста, помидор гэхэ мэтые һонирхон харамаар. Улан-Удэ городой № 9, 35, 12 һургуулинуудай, эдир натуралистнуудай станциин, Шахтын дунда һургуулиин һурагшад олон зүйлэй үрэ жэмэс, огородой эдеэ асаранхай.

Бурядай зооветеринарна институдай студентнэр манай эндэ ургуулагдадаггүй хэдэ хэдэн зүйлэй үрэ жэмэс тариһанаа харуулба. Багшанарай институдай стенддэ олон зүйлэй капуста хаража һонирхомоор. Тэдэнэрэй дунда «Слава», «Кольраби» гэжэ сортын, мүн ургамалай, сэсэгтэ капустанууд бии. Эндэхи студентнэр дүрбэлжэн метр талмай бүриһөө 32 килограмм капуста ургуулһан байна.

Сэлэнгын үрэ жэмэсэй питомник хүйтэндэ тэсэмгэй олон зүйлэй яблоко һүүлэй жэлнүүдтэ ургуулдаг болонхой. Тэдээн сооһоо «Боровинка», «Шафран», «Уссурийская отборная», «Народная» гэхэ мэтэ яблоко выставкэдэ харуулагдана.

Улан-Удын үрэ жэмэсэй станциин эмхидхэһэн стенддэ мүн лэ олон зүйлэй яблоко, үрэ жэмэс табяатай. Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой садайхид мүн лэ бусадһаа дутуугүй хүдэлһэнөө гэршэлбэ. Хэрбээ заводой садта 1951 ондо 18 хүн хүдэлдэг байбал, 1959 ондо 123 болотороо олошороо. Эндэхи хүдэлмэришэд, алба хаагшад «Анисовая», «Боровинка», «Попировка», «Славянка», мүн бусадшье сортын яблоко ургуулһан байна. Заводой садайхид энэ жэлдэ гектар бүриһөө 5100 килограмм ранеткэ суглуулаа.

Республика соогоо магтаалтай болоһон Солнцевтон тухай тусхай хэлэмээр. Улан-Удэдэ, Щорсын нэрэмжэтэ үйлсөөр ажаһуудаг энэ бүлынхид хэды наһатай болобошье, сад соогоо үрэ жэмэсэй 52 модо таринхай. Тэдээн сооһоо 10 мододынь томо яблоко үгэдэг юм. Гүлзээргэнэ, үхэр нюдэн, крыжовник гэхэ мэтэ сад сооньоолоор ургуулагдана. Солнцевтоной энэ жэл хуряаһан «Антоновка» гэжэ яблоконь 220 граммһаа 410 грамм болоһон байна.

Выставкэ харахаяа ерэгшэд һайшаалай дэбтэрэй дэргэдэ олоороо сугларжа, һанамжаяа бэшэнэ. Солнцев, Прудниковтанай бүлэнэрэй, Улан-Удын паровозо-вагонно заводой сад таригшадай, Сэлэнгын үрэ жэмэсэй питомнигой, мүн бусадай һайн сортын үрэ жэмэс хуряадаг байһаниинь һайшаалай дэбтэртэ онсо тэмдэглэгдэнэ.

А. Сельверовэй фото, текст.

Гадаадын оронуудһаа ерэһэн мэдээсэл

Н. С. Хрущев Д. Эйзенхауэр хоёрой уулзалга уласхоорондын байдал һайжаруулха замда шэн[э] шата болохо гэжэ түрүү хүн түрэлтэн хүлеэн[э]

Замбуулин соогуур дабшаха советскэ хоёрдохи ракетэ—толотомо, сэдьхэл доһолгомо туйлалта мүн

Н. С. Хрущевой США-да аяншалхаа байһые канадынхид угаа ехээр һонирхоно

ОТТАВА, сентябриин 14. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой США-да ерэхээ байһые Канадын олониитэ угаа ехэ һонирхолтойгоор хүлеэнэ. Канадын арад энэ аяншалга уласхоорондын оршон байдалые юрэнхы дээрэнь һайжаруулхын тула эхи табилгада, Советскэ Союз болон баруун оронуудай хоорондохи харилсаа һайжаруулгада туһалха гэжэ Канадын арад найдана.

Н. С. Хрущевой США-да ерэхэдэнь, аяншалга тухайнь бэшэхын тулада Канадын олон газетэнүүд, радиодамжуулгын, телевизионно станцинууд өөһэдынгөө корреспондентнүүдые США эльгээнэ. Н. С. Хрущевой хэлэһэн бүхы үгэнүүдые, мүн тэрэнэй уулзалганууд болон хэлсээнүүд тухай дэлгэрэнгы мэдээсэлнүүдые дамжуулдаг байхабди гэжэ Канадын радиодамжуулгын корпораци соносхоо. США-да Н. С. Хрущевой аяншалгые дэлгэрэнгыгээр харуулхын тулада үдэр бүри тусхай дамжуулга хэгдэхэ юм. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын аяншалгые харуулхын тулада үдэр бүри дүрбэ дахин тусхай дамжуулга хэгдэхэ гэжэ КФРА радиостанци соносхоо.

Америкын буу зэбсэг Лаосто эльгээгдэнэ

ЛОНДОН, сентябриин 14. (ТАСС). «Дейли телеграфай» корреспондентын Вьентьянһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, Холбоото Штадууд Лаосой армиие шангадхахын тулада Лаосые зэбсэгээр хангаха, 7.000 лаотянецуудые сэрэгэй хэрэгтэ һургаха онсо программаяа бэелүүлжэ ороо. Үдэр бүри самолёдоор Вьентьянда асарагдадаг буу зэбсэгэй ехэнхи хубинь энэ программын ёһоор хэрэглэгдэхэ байна. Америкын сэрэгэй бүлэг инструкторнууд һаяар нэмэжэ эльгээгдэхээр тухайлагдана.

США-гэй сэрэгэй дээдэ зэргэтэ хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн һаяар Вьентьянда ерэхэнь гэжэ корреспондент мэдээсэнэ. «Лаосто сэрэгэй туһаламжа саашадаа үзүүлхэ гэһэн Холбоото Штадуудай энэ шиидхэбэри 1954 оной Женевскэ хэлсээе эбдэһэн ябадал болоно» гэжэ «Дейли телеграф» тэмдэглэнэ.

Бүхы Хитадай арадай түлөөлэгшэдэй суглаан[ай] саг үргэлжын комитедэй тогтоол

ПЕКИН, сентябриин 14. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулһанай ёһоор, ВСНП-гэй саг үргэлжын комитет Хитад Инди хоёрой хилэ тухай асуудалаар тогтоол баталан абаа. Тэрээнь соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

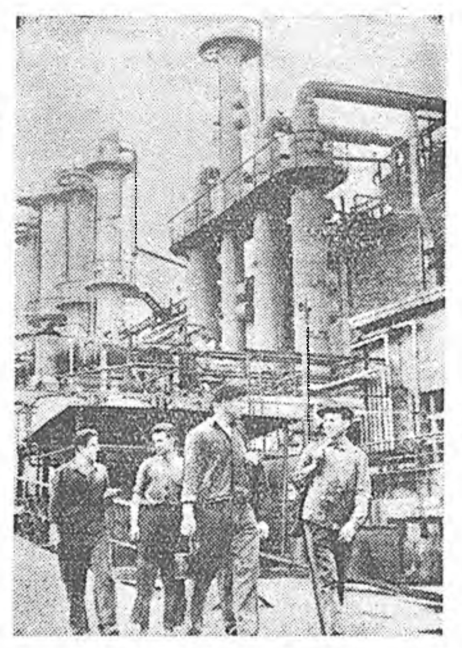
Бүхы Хитадай арадай түлөөлэгшэдэй суглаанай саг үргэлжын комитедэй наймадахи заседани 1959 оной сентябриин 13-да болоходоо, Хитад Инди хоёрой хоорондохи хилэ тухай асуудалаар Гүрэнэй Соведэй премьер Чжоу Энь-лайн хэлэһэн элидхэлые нэгэн дуугаар баталһан, Хитад Инди хоёрой хоорондохи хилэ тухай асуудалые шиидхэхэ талаар правительствын баримталдаг хараа бодолые бүрин һайшааһан байна.

Хоёр тала—Хитад Инди хоёр түүхэтэ оршон байдалые болон мүнөөнэй бодото байдалые хараадаа абан, табан гол ёһонуудта үндэһэлэн, хани ёһоной зүбшэлнүүдые хэжэ, хоёр ороной хоорондохи хилэ тухай асуудалые хүсэдөөр шиидхэхэ ёһотой гэһэн һанамжые Хитадай правительство хододоо баримталдаг байгаа, баримталнашье. Энээнэй хэгдэтэр хоёр тала хилэ шадар үнинһөө хойшо тогтоһон байдалые саг зуурын хэмжээ болгон хэбээрнь үлээхэ зэргэтэй, зүгөөр нэгэ талын ябуулга хэжэ, тэрэ байтагай хүсэ хэрэглэжэ иимэ байдалые хубилгахые эрмэлзэхэ ёһогүй. Зарим арсалдаануудаар мүн лэ хэлсээ хэжэ, хилэ дээрэхи амгалан байдал хангаха, хоёр ороной хоорондохи хани барисаа аршалан хамгаалха зорилгоор саг зуурын зарим хэлсээнүүд баталагдажа болохо байна. Энэ хараа бодол бүхы ороной арадуудай эхэ оронойнгоо нангин газарые хамгаалхаар шиидэнги, Хитад Инди хоёрой хоорондохи хани барисаа аршалан хамгаалхые эрмэлзэжэ байһыень харуулна.

Бүхы Хитадай арадай түлөөлэгшэдэй суглаанай саг үргэлжын комитет хадаа һүүлэй үедэ Хитадай газар руу Индиин сэрэгүүдэй ороһонтой дашарамдан, хэдэн тулалдаануудай болоһые, Индиин баруунай үзэл баримталдаг зарим политигуудай Хитадта харша ябуулга Индидэ эмхидхэһыень гэмшэлтэйдэ тоолохо зуураа, Индиин тала эзэлээд байһан районуудһаань өөрынгөө сэрэгүүдые дары гаргажа, Хитадта эсэргүү харата муухай ябуулгаяа болюулжа, хилын асуудал амгалан ёһоор шиидхэхэ зорилгоор Хитадтай хани ёһоной хэлсээ хэжэ шадаха байһандань найдана.

Баруун оронуудай империалистическэ хүсэнүүд, Индидэхи тэдэнэй агентнүүд Хитад Инди хоёрой хилэ дээрэ болоһон таарууры[…] рые хэрэглэн, Хитад Инди[…] хоорондохи агууехэ хани […] һулаaруулхые, Индиин амгал[…] ной, бэеэ даанги гадаадын […] кые хубилгахые оролдоно. […]рата муухай үгэсөөшэдые […] хихыень Индиин арадта […] арад ехээр хүсэнэ. Энэ ха[…] диин арадай, Хитадай […] Азиин бусад оронуудай ар[…] хамтын аша туһые хамгаал[…] лада шухала болоно бшуу.

Хитад Инди хоёр үни […] хойшо хани ёһоной хари[…] байхаһаа гадна, энхэ та[…] зэргэ оршон байха табан г[…] анха түрүүн соносхоһон бай[…] рэшэлэн эдэ хоёр орон нэг[…] эрмэлзэлгэтэй, бүхы дэлхэй[…] илангаяа Азида эб найрам[…] гаалхын түлөө хоюулан а[…] рюусалгатай байна. Хоёр […] правительствонууд болон […] дай хани ёһоной хүсэлэл […] гын ашаар хилэ тухай асу[…] тэдэнэй хоорондо гараһан […] даан энхэ тайбанаар зэргэ[…] байха табан гол ёһондо, х[…] рилсаа холбоотой байха эр[…] гэдэ үндэһэлэн, заабол үнэн[…] шиидхэгдэхэ гэжэ бидэнэр […] нэбди. Тэрэнэй эсэстэ Хита[…] хоёрой хамтынь дайсадай […] таһалдуулагдажа, хоёр оро[…] рондохи агууехэ хани б[…] улам бэхижэхэл.

Германиин Демократическа Республика. Лейнэдэхи (Галле округ) В. Ульбрихтын нэрэмжэтэ «Лейне-Верке» гэжэ химическэ комбинат.

Центральбильдын фото.

Замбуулин соогуур дабшаха советскэ раке[тэ] табигдаһанда гадаадын оронууд айхабта[р] ехэ анхарал хандуулна

США

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 14. (ТАСС). Америкын информационно агентствонуудай корреспондентнүүдэй Вашингтонһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, замбуулин соогуур дабшаха советскэ ракетын Һарада амжалтатайгаар хүрэһэн тухай мэдээсэлэй абтаһанай һүүлээр уданшьгүй, Холбоото Штадуудай эрдэмтэд, олониитын түлөөлэгшэд научна асари амжалта туйлаһантайнь дашарамдуулан совет эрдэмтэд болон инженернүүдые халуунаар амаршалаа. Аэронавтикын, замбуулинай захагүй дайдые шэнжэлхэ талаар национальна управлениин директорэй орлогшо д-р Хью Драйден иигэжэ мэдүүлээ: «Замбуулин соогуур дабшадаг советскэ ракетын Һара хүрэтэр ниидэлгые бидэнэр ехэ һонирхолтойгоор ажаглаһан байнабди. Замбуулинай захагүй дайдые шэнжэлхэ талаар шэнэ алхам амжалтатайгаар хэһэнтэйнь дашарамдуулан, советскэ эрдэмтэд болон инженернүүдые амаршалхые хүсэнэбди...»

Эрдэмтэ-астроном Франклин Брэнли замбуулин соогуур дабшажа Һарада хүрэһэн советскэ ракетые «сэдьхэл доһолгомо туйлалта» болоно гэжэ нэрлэһэн байна. «Бидэнэй иимэ юумэ хэжэ шадаагүймнай шаналхаар байна даа» гэжэ тэрэ нэмэжэ хэлээ.

Замбуулинай дайдые шэнжэлхэ талаар Америкын ехэ эрдэмтэдэй нэгэн Гомер Ньюэлл совет эрдэмтэдые амаршалха зуураа, ракетэ табиһан ушар замбуулинай дайдые шэнжэлхэ талаар хэгдэһэн үшөө нэгэ амжалтатай алхам болоно гэжэ мэдүүлээ.

АНГЛИ.

ЛОНДОН, сентябриин 14. (ТАСС). Замбуулин соогуур дабшаха советскэ хоёрдохи ракетын Һарада хүрэһэн тухай мэдээсэлые англиинхид угаа ехээр һонирхоо. Ракетын табигдаһанһаань хойшо Англиин эрдэмтэд, жиирэй хүнүүд, тэрэнэй ниидэлгые ехэ анхаралтайгаар һонирхон ажаглажа байгаа. Ракетын дабшалга тухай, тэрээн дээрэһээ абтаһан радио дохёонууд тухай газетэнүүд, радио болон телевидени англиинхидта хододоо мэдээсэжэ байгаа. Англиин Джодрелл-бэнк гэжэ тон томо обсерватори ракетын ниидэлгын хойноһоо таһалгаряагүй ажаглалта хэһэн байна.

Замбуулин соогуур дабшадаг советскэ ракетын Һарада хүрэһэн тухай Москваһаа абтаһан мэдээсэлнүүдые мүнөөдэрэй бүхы газетэнүүд толилоо.

«Советскэ эрдэмтэд Һарада хүрэтэр ракетэ амжалтатайгаар табижа, түүхэдэ шэнэ хуудаһа нээбэ» гэжэ «Ньюс-Кроникл» газе[тэ] […]нэ. «Ородой эрдэмтэд раке[…] гатель байгуулха талаар А[…] эрдэмтэдые табан жэлһээ […] шээр ахяад ябана». «Совет[…] гэжэлтэд ракетын түлишын […] сэдьхэл доһолгомо амжал[…] лаа» гэжэ «Дейли миррор» […] мэдүүлнэ.

Советскэ эрдэмтэд «Һара[…] ракетнэ зам нээбэ». Энэ[…] «элитэ ехэ, гайхамшагта […] болоно» гэжэ «Дейли гера[льд]» газетэ бэшэнэ.

ФРАНЦИ

ПАРИЖ, сентябриин 14. Замбуулин соогуур дабш[…] ветскэ ракетын Һарада хүр[…] хай мэдээсэл Францида уг[…] һонирхогдоо.

Энэ түүхэтэ ушар тухай […] зетэнүүд нэгэдэхи хуудаһа[…] томо гаршагуудтайгаар […] зуураа, фотографинуудые […] раммануудые, бусад мате[…] дые толилһон байна.

«Замбуулин соогуур да[…] ородой ракетын Һарада […] ошоһониинь үзэгдөөгүй ех[…] болоно» гэжэ «Фигаро» га[…] шэһэн байна. «Хүнэй табиһ[…] анха түрүүнээ һарада хүрэ[…] «Орор» газетэ тэмдэглэһэн[…] «Хүн түрэлтэнэй хэтэ үе[…] эрмэлзэлгэ бодото хэрэг […] байна» гэжэ «Юманите» га[…] солон тэмдэглэнэ.

ФРГ.

БОНН, сентябриин 14. «Советскэ бишыхан туг һар[…] гэһэн гаршагтайгаар совет[…] тын Һарада хүрэжэ ошоһо[…] мэдээсэлые «Ди Вельт» га[…] лилоо. «Ондоо одо […] ниидэжэ ошолго хүн тү[…] түүхэдэ анха түрүүнээ бэе[…] бэ» гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

ИТАЛИ

РИМ, (ТАСС). Замбуу[лин со]гуур дабшадаг советскэ […] Һара тээшэ табигдаһанд[…] лиин олониитэ угаа ехэ […] хандуулна. Советскэ наук[…] туйлалта тухай мэдээс[…] бүхы газетэнүүд нэгэдэхи […] нуудтаа томо гаршагуу[…] толилоо.

Энэ гайхамшагта ушарта[…] та» газетэ нэгэдэхи хууда[…] гаа ехэнхи хубиие, доторой […] хуудаһые зорюулжа, ста[…] болон фото зурагуудые т[…] байна. «Зумбуулин соогуур […]ха ракетын СССР-тэ таб[…] ушар советскэ наукын шэн[…] ехэ илалта болоно» гэжэ […] бэшэнэ.

ҮРГЭЛЖЭ ДЭЭРЭЭ ОНЬҺОЖОРУУЛАГДАҺАН ФЕРМЭ

☆

Түрүү ажахы тухай

☆ ☆

Үнеэдэй байдаг ута байрын түб дунда шэл ханатай үндэр кабина байдаг. Энээн сооһоо байра соохи юумэнүүдые бултыень һайса обёорон харахаар юм. Энэ кабина соо элдэб олон янзын приборнууд бии. Кнопконуудые даража, фермэ соохи бүхы механизмуудые эндэһээ хүдэлгэжэ байдаг юм. Москва шадарай «Звенигородский» совхозой фермын малай типовой байрын дежурна эндэхи олон тоото механизмуудые тус кабина сооһоо хүдэлгэжэ байдаг.

Һая болотор хүрзэ болон тачкануудые хэрэглэн, фермын байрые сэбэрлэдэг байһан юм. Мүнөө энэ хүшэр хүдэлмэри электромеханическа түхеэрэлгээр сэбэрлэгдэдэг болоо. Кабина соо һууһан дежурнын кнопко дарахадань эдэ түхеэрэлгэнүүдынь хүдэлдэг юм.

Малшад үнеэдэй байһан газарһаа наг шэбхыень хобоо руу хамаха уялгатай болонхой. Тэрэнэйнь һүүлээр түмэр аргамжада бүхэлэгдэһэн удхуурнууд хобоо соогуур ябажа, бүхы наг шэбхыень газаашань гаргадаг байна.

Малда үбһэ тэжээл үгэхын тулада кабина соохи баһа нэгэ ондоо кнопкыень дарадаг юм. Тиихэдэнь үнеэдэй байрын ута руунь тэжээл ашаатай тэргэ аажамаар мухарин гарадаг. Тэргэ дээрэ байһан һаалишан үбһэ гү, али силос үнеэдэйнгээ кормушка руу хаяжа үгэдэг.

Фермын бүхы хүшэр хүдэлмэри үргэлжэдөө оньһожоруулагданхай. Эдэ бүхы механизмуудые кабина сооһоо автоматическа аргаар хүдэлгэжэ, хинажа байдаг. Механизмуудые хүдэлгэхэ түхеэрэлгэнүүдһээ гадна, кабина соо элдэб олон приборнууд: сагай уларилые уридшалан мэдэдэг, агаарай шииг нойтые тодорхойлдог баротермогидрометр, үнеэ һаадаг түхеэрэлтын агаарай даралтые хинаха вакуумметр, тон нарин час бии.

Ямар нэгэн механизмын хүдэлгэгдэхын урда тээ кабина сооһоо гэрэл сасаржа, дохёо үгтэдэг.

Фермые нигэжэ оньһожоруулха хэрэгтэнь Хүдөө ажахые электрификацилха бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институт туһалһан байгаа. Институдай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ В. А. Оленев тус ажахын механизаторнуудтай хамта үйлэдбэри дээрэ туршалтануудые сэхэ хэхын тулада совхозой фермые ехэ лаборатори шэнги болгоһон байна бшуу.

— Электрын хүсэ хэрэглэн хүшэр хүдэлмэри оньһожоруулхые бидэнэр оролдодог байнабди. Фермэ соо тодхогдоһон механизмууд электрын хүсөөр хүдэлдэг юм. Малшадай ажал хүдэлмэриие автомадаар зэбсэгжүүлгэһээ болон оньһожоруулгаһаа нилээд ехэ экономическа үрэ дүн туйлагдана,—гэжэ нүхэр Оленев хөөрэнэ.

Урда тээнь һаалишад өөһэдөө тэжээл зөөжэ, малдаа үгэхэдөө 3 час хахад шахуу саг үдэр бүхэндэ гээдэг байгаа. Мүнөө оньһоор хүдэлдэг тэргэнүүдые хэрэглэдэг болоходоо, малда тэжээл үгэхэ хүдэлмэридэ үдэрэй турша соо часһаа үлүүтэйхэн саг гаргашална. Гадна хүндэ хүшэр бар хүсэнэй ажал нилээд хүнгэрөө, бүтээсэнь бүри ехэ болоо.

Фермэдээ оньһон аргаар уһа оруулжа, малаа уһалдаг юм. Үнеэ һааха тусхай аппарадууд хэрэглэгдэнэ. Мүн жэжэшье хүдэлмэри үргэнөөр оньһожоруулагданхай. 25 толгойһоо бүридэһэн бүлэг үнеэдые нэгэн доро уялааһаань табидаг байна. Һаалишанай оньһо дарахадань 25 үнеэн нэгэн доро уялааһаа сүлөөрдэг юм. Нэгэн доро фермэ дотор шанга абяатай дохёо үгтэдэг. Тиихэдэнь үнеэдынь бултадаа байраһаа гарадаг заншалтай болонхой.

Бүхы хүдэлмэри эндэ сүм оньһожоруулагданхай. Бидонтой һү машинада ашахадаа, электромотороор хүдэлдэг үргэлгын кран хэрэглэдэг юм. Һаалишан дүрбэн кнопко ээлжээ ээлжээгээр даража, машинын кузов соо бидонтой һүеэ тааруулан табидаг байна.

Фермэ дотор тодхогдоһон бүхы механизмууд тиимэ орёо нарин байгууламжатай бэшэ байһан дээрэһээ хүн бүхэндэ тон ойлгосотой. Иимэ механизмууд типовой бүхы байрануудта тодхогдожо болохо байна. Тэдэниие ямаршье хүдэлмэришэн хүдэлгэжэ шадаха. Эдэ механизмуудые нэгэ газарһаа автомат аргаар хүдэлгэдэг ушар фермэ дотор ажалай үдэрэй гурим-нарийнаар сахиха, электрын хүсэ алмаха, ажалаа культурнаар эрхилхэ арга олгоно.

Фермые бүхы дээрэнь оньһожоруулһан, автомадаар зэбсэгжүүлһэн ушар совхоздо ямар ашаг туһа үгэнэб?

— Һаалишад болон мал харагшадай ажал нилээд ехээр хүнгэрөө, ажалайнь бүтээсэ эрид ехээр дээшэлээ,—гэжэ совхозой директор зоотехник А. Т. Захарова хөөрэнэ.—Мүнөө һаалиша бүхэн тус бүридөө 25 үнеэ харууһалжа, һарадаа дунда зэргээр 800 түхэриг салин хүлһэ абана. Зариманиинь энээнһээ дээшэшье салин абадаг. Һаалишан Н. И. Колокольцевагай ведомостиие хараад үзээ. Тэрэ июль һарада 902 түхэриг, августда—890 түхэриг салин абаһан байна. Һаалишан Н. В. Сорокина июньдэ 915 түхэриг, августда—1027 түхэриг абаа. Манай һаалишад клубта, библиотекэдэ хододоо ошодог, телевизорээр зүжэг, концертнүүдые харадаг, гоёор хубсалаад ябадаг байна.

Эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ совхоз нёдондо жэлдэ 1345 центнер һү абаһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 1400 центнер абаха гэжэ шиидэнхэй. Һүнэй тоһолигынь нилээд ехэ—4,1 процент болодог. Килограмм һүнэй өөрынь үнэ 1 түхэриг 29 мүнгэн болодог юм. Энэ хадаа түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 5 мүнгөөр химда болоһон байна.

Зүгөөр һүнэй өөрынь үные бүри ехээршье химдаруулжа болохо байгаа. Юуб гэхэдэ, эдэ механизмуудаар гурба дахин олон үнеэдые хангажа болохо байна бшуу.

«Звенигородский» совхозой фермын хүдэлмэриин дүй дүршэлые шэнжэлхын тулада Москва шадарай дүтүүрхишье, мүн холыншье ажахынуудһаа, ороной элдэб область, республикануудһаа хододоо ерэжэ байдаг юм. Украинын, Армениин, Алас Дурна зүгэй, Орловско областиин, Мордовиин АССР-эй, ороной бусад районуудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд эндэ ерэһэн байна. Эндэ ерэһэн малшад фермэдэ хэрэглэгдэдэг механизмуудай чертёжнуудые өөһэдөө зуража абадаг гү, али тэдэниие институдһаа абадаг байна.

Тиихэтэй хамта фермэдэ тодхогдоһон механизмуудые саашадань нарижуулха хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэнэ, шэнэ түхеэрэлгэ ухаалан зохёогдоно. Эдэ бүгэдэ малшадай ажалые бүри хүнгэдхэжэ, ажалайнь бүтээсые улам дээшэлүүлхэ байна.

С. Колыванов,
П. Рогозинский
(ТАСС-эй корреспондентнүүд).

Редакторай […]
С. БАЛЬЖИН[…]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-5[…] промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—[…]

Н01144. г. Улан-Удэ. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. №